

เกร็ดพงศาวดาร กรุงศรีอยุธยา

และ

'บางสาระที่น่ารู้ในวังหลวง-วังหน้ากรุงรัตนโกสินทร์'

ลำจุล ฮาบเจริญ

คำนำสำนักพิมพ์

อยุธยาเป็นสมัยหนึ่ง

ก่อนการเจริญเติบโตเป็นปึกแผ่นของชนชาติไทย

ระหว่าง พุทธศักราช ๑๘๕๓ - ๒๓๑๐

นับเนื่องมาเป็นเวลา ๔๑๗ ปี

เรามีพระมหากษัตริย์ ๓๓ พระองค์

การนำพาชาติบ้านเมือง

ในสมัยที่ประชาชนยังรวมตัวกันไม่ติด

มิใช่เป็นของง่าย ทั้งในหมู่เจ้านาย ขุนนางและบ่าวไพร่

ต่างมีความจำกัดด้านภูมิปัญญา วุฒิภาวะของผู้นำ

ผู้ตามเทคโนโลยีต่ำซ้ำไม่ประสาเรื่องเศรษฐกิจ

ด้อยความรู้ และคุณธรรม ฯลฯ

อวิชา

ล้วนแต่เป็นสาเหตุเบื้องต้นแห่งความไม่มั่นคง

เมื่อมีศึกเสียเหนือใต้ไม่เว้น

การมีศัตรูภายใน และศัตรูภายนอกผสมโรงกัน

จึงรบกันไปรบกันมา เกิดความสับสนอลหม่าน

บ้านเมืองระส่ำระสายจนถึงขั้นเสียบ้านเสียเมือง

ถึงกระนั้น คนดี และสิ่งที่ดี ก็มีปรากฏเป็นประวัติศาสตร์ของชาติเรา

ที่พระราชวงศ์ ประชาชนต้องร่วมเป็นร่วมตาย

เพื่อรักษาแผ่นดินไทยมาโดยตลอด

จึงขอเนบูนชาบรพบุรุษไทยผู้รักษาชาติ ยอมสละชีพเพื่อชาติทั้งมวล
และขอเชิญชวนท่านผู้อ่านติดตามเหตุการณ์ในพงศาวดารกรุงศรีอยุธยา
ที่ถึงจะมีเรื่องที่ได้รับได้ และรับไม่ได้ ก็ตาม
เพื่อเป็นอุทาหรณ์ว่า
เราคนไทย ลูกหลานไทย จะได้รับรู้รักษาชาติไทยให้เป็น

ด้วยความปรารถนาดี
สำนักพิมพ์ดวงกมลพับลิชชิง

คำนำผู้เรียบเรียง

ผู้รวบรวม *เกร็ดพงศาวดารกรุงศรีอยุธยา* และสาระที่นำไว้ในวังหลวง-วังหน้ากรุงรัตนโกสินทร์ ฉบับที่ท่านผู้สนใจถืออยู่นี้ เป็นผู้ที่ชอบศึกษาประวัติศาสตร์ ความเป็นมาของชนชาติต่างๆ ในยุคโบราณ โดยเฉพาะอย่างยิ่งประวัติศาสตร์ความเป็นมาของชนชาติไทย นับแต่อดีตอันไกลโพ้นจวบจนกระทั่งถึงยุคปัจจุบัน จึงได้สะสมหนังสือประวัติศาสตร์ของชาติไทยเราไว้เป็นจำนวนมากเพื่อใช้ค้นคว้าเรียบเรียง

เมื่อได้ศึกษาความเป็นมาอย่างละเอียดและจริงจังทำให้ทราบว่าบรรพบุรุษไทยหลายยุคหลายสมัยได้ละชีวิตและความสุขส่วนตัวเพื่อรวมชนชาติ รวมผืนแผ่นดินไทยให้เป็นปึกแผ่นมั่นคง เสริมสร้างศิลปวัฒนธรรมชั้นสูงของชาติ อันเป็นเครื่องบ่งบอกถึงความเป็นชาติเป็นประเทศ แล้วปลุกฝังเข้าไปในจิตสำนึกของคนไทยอย่างมั่นคงถาวรสืบต่อมาชั่ว รุ่นลูก หลาน เหลน โหลน จนถึงรุ่นเรา และต่อเนื่องไปอีกอย่างไม่มีที่สิ้นสุด

การอ่านและศึกษาประวัติศาสตร์นั้น ต้องใช้ความอดทนพยายาม แม้จะไม่สนุกเหมือนหนังสืออ่านเล่นก็ตาม ถ้าได้อ่านอย่างมีสมาธิท่านจักสามารถสร้างจินตนาการ จนเกิดจินตภาพย้อนเวลาไปสู่อดีตอันแสนไกลตามที่ท่านผู้แต่งรจนาไว้ แล้วพลังจิตจะแปลงตัวอักษรเป็นภาพสถานที่ต่างๆ และตัวละครที่โลดแล่นไปตามบทบาทได้อย่างสมจริง ประหนึ่งได้มองย้อนอดีตผ่านกล้องกายสิทธิ์

ท่านอาลักษณ์โบราณผู้แต่งพงศาวดาร ได้บันทึกเหตุการณ์อย่างละเอียดลออด้วยสำนวนโบราณที่ไพเราะเพราะพริ้ง แม้จะยากต่อการกำหนดจดจำ ผู้เรียบเรียงจึงเลือกบันทึกเหตุการณ์และชื่อบุคคลสำคัญบางส่วนไว้ ทั้งนี้เพราะบุคคลเหล่านั้นจะเกี่ยวข้องกับบุคคลหลายฝ่ายซึ่งจะมีปรากฏในเหตุการณ์ภายหลังหน้าที่ต้องอ้างอิงอยู่เสมอ จนกลายมาเป็นบันทึกเกร็ดพงศาวดารฯ

เกร็ดพงศาวดารกรุงศรีอยุธยาเล่มนี้ ผู้รวบรวมจะนำเสนอเหตุการณ์สำคัญๆ ในรัชกาลหนึ่งๆ ที่สมควรทราบและจดจำ โดยเฉพาะอย่างยิ่งบุคคลผู้ที่จะขึ้นครองราชย์เป็นรัชกาลต่อไปนั้น จะเน้นเป็นพิเศษเป็นการหยิบเอามาร้อยเรียงอย่างเป็นขั้นตอนเพื่อให้ง่ายต่อการอ่าน และสานต่อเนื้อเรื่อง มิให้ขาดตอน นับแต่เริ่มสร้างกรุงศรีอยุธยาว่ามีอะไรเกิดขึ้นบ้างในช่วงอายุ ๔๑๗ ปี และล่มสลายลงไปในที่สุดเพราะเหตุใดหนึ่ง หม่อมราชวงศ์คึกฤทธิ์ ปราโมช ปราชญ์แห่งสยาม ในยุคนั้นท่านกล่าวไว้ในหนังสือ “กฤษฎาภิหารอันบดบังมิได้” ไว้ที่หน้า ๗ ว่า

“น่าสังเกตว่า พระราชพงศาวดารโดยสังเขปของ วัน วลิต นั้น มีลักษณะเหมือนพงศาวดารฉบับอื่นๆ อยู่อย่างหนึ่งคือ เหตุการณ์สร้างกรุงลงมานั้น บันทึกไว้แต่สั้นๆ ทุกรัฐกาล มาเริ่มมีรายละเอียดพิสดารตั้งแต่แผ่นดินสมเด็จพระมหาจักรพรรดิลงมา ทำให้คิดว่าคนไทยเริ่มสนใจในประวัติศาสตร์ของตนและบันทึกเหตุการณ์ต่างๆ โดยละเอียด ตั้งแต่แผ่นดินสมเด็จพระมหาจักรพรรดิ แต่ก่อนนั้นการจารึกประวัติศาสตร์คงมีแต่ปุมโหร ซึ่งจดเหตุการณ์เอาไว้สั้นๆ ไม่มีรายละเอียดมากนัก”

ท่านผู้อ่านที่ศึกษาประวัติศาสตร์ของชาติไทยในหนังสือเล่มนี้ จนถึงหน้าสุดท้าย จะทราบอย่างลึกซึ้งและชัดเจนว่า พระมหากษัตริย์ที่ขึ้นครองกรุงศรีอยุธยามีที่พระองค์ สืบเชื้อสายมาจากราชวงศ์อะไรบ้าง

พระมหากษัตริย์ราชวงศ์ใดที่ทรงมีหรือด้วยพระอัจฉริยภาพ ที่จะนำ
ประเทศชาติไปสู่ความเจริญรุ่งเรือง หรือล่มสลาย

ไม่มีผู้ใดเรียบเรียงไว้อย่างมีกิจจะลักษณะ แต่ท่านหาอ่านได้
จากหนังสือเล่มนี้

คนไทยที่มีเชื้อชาติไทย สัญชาติไทย ผู้เกิดบนผืนแผ่นดิน
ไทย นอกจากจะต้องรู้จักตัวเองแล้ว ยังต้องรู้จักบรรพบุรุษของตัวเอง
อีกด้วย

เกิดเป็นคนไทยต้องรู้จักตัวเอง บ้านของตัวเอง และคนรอบข้าง

คนไทยเคารพและเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์อย่างต่อเนื่อง
ยาวนานกว่า ๗๐๐ ปี นับแต่สมัยกรุงสุโขทัย กรุงศรีอยุธยา กรุงธนบุรี
ตราบจนถึงกรุงรัตนโกสินทร์ เรามีข้อปฏิบัติเกี่ยวกับสถาบันนี้อย่างเป็น
ระบบ รวมไปถึงการใช้คำราชาศัพท์ซึ่งสมควรที่ชาวไทยทุกคนจะต้อง
ถือปฏิบัติโดยเคร่งครัด ด้วยความเคารพและเทิดทูน

ขอขอบคุณ พันโทสุจิตร์ ตุลยานนท์(ข้าราชการบำนาญ)
ประธานชมรมพิทักษ์ส่งเสริมภาษาและวัฒนธรรมไทยเป็นอย่างมาก ที่
กรุณาสละเวลาช่วยตรวจสอบแก้ไขคำราชาศัพท์และชื่อตำแหน่งต่างๆ
ของแต่ละสมัยให้ถูกต้องจนเป็นเอกสารที่จะใช้อ้างอิงได้

ขอบคุณท่านอดีตคุณครูเมี้ยน สระศรี (อาจารย์มังกร สระศรี
ข้าราชการบำนาญอดีตศึกษานิเทศก์ ระดับ ๙) ที่ช่วยพิสูจน์อักษร

หากท่านสนใจเห็นคุณค่า และผลิตเพลินต่อการอ่าน
เกร็ดพงศาวดารเล่มนี้ จะเป็นด้วยเนื้อหาสาระที่ดี หรือถ้อยคำ ลำนวน
โวหารที่ดี กระผมขอน้อมถวายและกราบบูชา และกราบขอบพระคุณ
แด่บูรพกษัตริย์ พระราชวงศ์ และผู้ร่วมเรียบเรียงเรื่องที่เกี่ยวข้อง
ตลอดจนผู้ตรวจสอบแก้ไขทั้งมวล ด้วยความระลึกในพระกรุณาธิคุณและ
พระคุณอย่างสูง

หนังสือเล่มนี้อาจมีข้อบกพร่องอยู่บ้าง ผู้รวบรวมและเรียบเรียง
ขอน้อมรับแต่เพียงผู้เดียว และขอขอบคุณท่านผู้อ่านทุกท่านที่สนใจ
ศึกษาประวัติศาสตร์ของชาติไทยเรา ไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

ด้วยความปรารถนาดี

ลำจุล ฮวบเจริญ

ผู้รวบรวมและเรียบเรียง

คำนำผู้เรียบเรียง

เกร็ดพงศาวดารกรุงศรีอยุธยา

ฉบับพิมพ์ครั้งที่ ๔

เกร็ดพงศาวดารกรุงศรีอยุธยา ฉบับที่อยู่ในมือท่านนี้ เป็นฉบับพิมพ์ครั้งที่ ๔ หนังสืออะไรก็ตามที่ได้รับความนิยมจากผู้อ่านถึงกับต้องพิมพ์ถึง ๔ ครั้งภายในเวลา ๒ ปี ผู้เขียนหนังสือเล่มนี้ก็นึกภูมิใจได้ไม่มากนักน้อยกว่า ได้เขียนหนังสือถูกใจผู้อ่านเข้าแล้ว สำหรับข้าพเจ้าผู้เรียบเรียงหนังสือเล่มนี้ ก็ออกจะภูมิใจมากอยู่

หนังสือเล่มนี้ ข้าพเจ้าใช้เวลาหลายปีในการเรียบเรียง โดยเฉพาะอย่างยิ่งใช้เวลาอย่างมากในการจัดลำดับรัชกาล และผู้ที่สืบราชสมบัติเป็นรัชกาลต่อไป เมื่อจัดลำดับรัชกาลได้แล้ว จึงได้นำเหตุการณ์สำคัญๆ ในรัชกาลนั้น ๆ บรรจุลงไป เพื่อให้ผู้อ่านไม่สับสนและอ่านได้ลื่นไหลอย่างต่อเนื่อง

ด้วยเหตุนี้ การอ่านพงศาวดารจึงมิใช่เรื่องเบื่อหน่ายอีกต่อไป ในฉบับพิมพ์ครั้งที่ ๔ นี้ ข้าพเจ้าและสำนักพิมพ์ ได้ร่วมมือกันแก้ไขข้อบกพร่องเล็กน้อยที่มีอยู่จนถือได้ว่า ไม่มีข้อบกพร่องอีกต่อไป และได้เพิ่มภาพโบราณสถานในเกาะกรุงศรีอยุธยาอีกจำนวนหนึ่ง เพื่อให้ท่านผู้อ่านได้เห็นศิลปะอันสวยงามในอดีตอย่างเป็นรูปธรรม แม้จะชำรุดบิ่นແหว่งไปบ้างตามกาลเวลา แต่ก็ยังคงเหลือเค้าของความประณีต

สวยงามในอดีตหลงเหลืออยู่มาก ทั้งนี้ กาลเวลาที่ผ่านไปมิใช่จะเลยไป
เลย แต่จะย้อนกลับมาเพิ่มคุณค่าของศิลปวัตถุในเกาะกรุงศรีอยุธยา ให้
มีคุณค่ามากยิ่งขึ้น ๆ เช่นเดียวกัน หนังสือเกร็ดพงศาวดารกรุง
ศรีอยุธยาฉบับที่อยู่ในมือท่านเล่มนี้ เวลายังเนิ่นนานไปเท่าใด จะยิ่ง
เพิ่มคุณค่าของหนังสือมากยิ่งขึ้น เนื่องจากเป็นที่ต้องการของอนุชนรุ่น
หลังที่ต้องการศึกษาประวัติศาสตร์ ศึกษาพงศาวดาร เพราะเขาต้องการ
รู้จักบรรพบุรุษของเขา

ผู้เรียบเรียงจึงหวังว่า ท่านผู้อ่านและศึกษาพงศาวดารกรุง
ศรีอยุธยา จะได้รู้จักบรรพบุรุษของท่านมากยิ่งขึ้น รู้ถึงความเสียสละของ
ท่านอย่างล้นเกินในบุญคุณ ที่บรรพบุรุษผู้กล้าหาญช่วยกันกอบกู้แผ่นดิน
สยาม แผ่นดินกรุงศรีอยุธยา จนชื่อของประเทศสยาม / ประเทศไทย
ปรากฏอยู่ในแผนที่โลก จนตราบนานเท่าทุกวันนี้ และ จะต้องตลอดไป ตราบ
นานเท่าอนัน

ขอได้รับความปรารถนาดีจากผู้เรียบเรียง

ลำจุล ฮาบเจริญ

มกราคม ๒๕๕๑

— วัตถุประสงค์หลัก

นำเหตุการณ์ที่คิดว่าสำคัญและควรทราบในรัชกาลนั้นๆ มาเสนอผู้อ่าน มิใช่ย่อพงศาวดาร เป็นเพียง “เกร็ดพงศาวดาร” โดยเก็บโน้มนัดนี้หน่อย มาวางไว้ตรงหน้าให้เห็นกันจะจะ เป็นรูปธรรม

— วัตถุประสงค์รอง

เมื่อท่านผู้อ่านกำลังอ่านในรัชกาลนั้นๆ อยู่ ท่านจะทราบเลยว่า ผู้ใดจะได้ขึ้นครองราชย์เป็นรัชกาลต่อไป และโดยชอบธรรมหรือไม่ ผู้รวบรวมได้เขียนสาแทรกสายเครือญาติไว้ให้เห็นอย่างชัดเจน และอย่างเป็นรูปธรรม ผู้อ่านจะเข้าใจง่ายขึ้น ไม่ต้องมานั่งทบทวนลำดับญาติ

ท่านอาจไม่ทราบมาก่อนเลยว่า บางช่วงของสมัยกรุงศรีอยุธยา เมืองสองแควหรือเมืองพิษณุโลกเคยเป็นเมืองศูนย์กลางการปกครอง ศูนย์กลางอำนาจ หรือเมืองหลวง โดยที่พระมหาอุปราชา ประทับที่กรุงศรีอยุธยา เป็นที่รับแขกเมือง ศูนย์กลางการค้ากับต่างประเทศหรือเมืองท่า

ท่านอาจไม่ทราบมาก่อนเลยว่า มีพระมหากษัตริย์พระองค์หนึ่ง เสด็จพระราชสมภพที่กลางทุ่งนาต่างๆ ที่ท่านมีชาติกำเนิดชั้นเจ้าฟ้า ท่านจะทราบเมื่ออ่านและศึกษาในหนังสือเล่มนี้

เกร็ดพงศาวดารนี้เริ่มที่พระเจ้าอู่ทองผู้สืบเชื้อสายมาจากราชวงศ์เชียงราย ได้มาครองเมืองอู่ทองต่อมาหนีทัพภิกษย์จากเมืองอู่ทอง มาสร้างเมืองใหม่ที่ ตำบลหนองโสน แขวงเมืองอโยธยา กรุงศรีอยุธยา ก็ได้เกิดขึ้น ณ ที่นี้ เมื่อพุทธศักราช ๑๘๔๓ และ อีก ๔๑๗ ปีต่อมา ในเดือนเมษายน พุทธศักราช ๒๓๑๐ ในสมัยราชวงศ์บ้านพลูหลวง ก็ถูกข้าศึกชาวพม่า รุกราน ฆ่า แล้ว เผา เสียอย่างยับเยิน

เป็นที่กำหนดจดจำของคนไทย เชื้อชาติไทย สัญชาติไทย มาตราบนานเท่าทุกวันนี้

สารบัญ

ราชวงศ์เชียงราย

รัชกาลที่ ๑ สมเด็จพระรามาธิบดีที่ ๑ _____ 1

(พระเจ้าอู่ทอง)

- การสร้างเมือง เขตแดนกรุงศรีอยุธยา

รัชกาลที่ ๒ สมเด็จพระรามศวร (ครั้งที่ ๑) _____ 8

- ไม่มีรายละเอียด เพราะอยู่ในราชสมบัติเพียง ๑ ปีเศษ

ราชวงศ์สุพรรณภูมิ

รัชกาลที่ ๓ สมเด็จพระบรมราชาธิราชที่ ๑ _____ 12

(ขุนหลวงพ่วง)

- สาเหตุที่ได้ราชสมบัติอย่างไม่ชอบธรรม

รัชกาลที่ ๔ พระเจ้าทองล้าน _____ 20

(พระราชบุตรขุนหลวงพ่วง)

เสวยราช ๗ วัน

- การถูกแย่งราชสมบัติจากพระญาติผู้ใกล้ชิด
(แผนภาพสาแหรกเครือญาติ)

ราชวงศ์เชียงราย

สมเด็จพระรามาเมศวร (ครั้งที่ ๒) _____ 23

- การเสด็จขึ้นมามีราชสมบัติ
- การกวาดต้อนพลเมืองลงมาไว้ที่เมืองไชยา
- สุราษฎร์ธานี, พัทลุง, สงขลา

รัชกาลที่ ๕ สมเด็จพระเจ้ารามรามาราช _____ 28

- เหตุการณ์ถูกแย่งราชสมบัติ
- พระราชพงศาวดารทุกฉบับมิได้บันทึกรายละเอียด

ราชวงศ์สุวรรณภูมิ

รัชกาลที่ ๖ สมเด็จพระอินทราชาที่ ๑ _____ 32

- การเปิดสัมพันธไมตรีกับจีน
- เหตุการณ์พิทักบ่ทอง เจ้าอ้าย เจ้าเอี้ย แย่งราชสมบัติ
- จนสิ้นพระชนม์ในสนามรบด้วยกันทั้งคู่
- พระเจ้าสามพระยาน้องที่สามได้ขึ้นครองราชย์

รัชกาลที่ ๗ สมเด็จพระบรมราชาธิราชที่ ๒ _____ 40

(เจ้าสามพระยา)

- การเริ่มตั้งตำแหน่งพระมหาอุปราช หรือ วังหน้า
- ในรัชกาลนี้โปรดให้ไปครองเมืองพิษณุโลก
- พิษณุโลกเมืองพระมหาอุปราชในชั้นต่อมา

รัชกาลที่ ๘ สมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ _____ 44

(พระรามาเมศวร)

- พระราชสมภพกลางทุ่งนา
- ทรงตั้งทำเนียบคักดินา วัดพระศรีสรรเพชญ์
- วัดพระศรีรัตนมหาธาตุ ที่เมืองพิษณุโลก

- ทรงวางรากฐานกฎหมายที่ยรบาลในการสืบราชสมบัติ
- กำหนดให้เมียเจ้ามี ๒ ตำแหน่ง หากมีราชโอรสจะเป็นองค์รัชทายาทลำดับที่ ๑ และที่ ๒ ตามลำดับกำหนดให้สนมเอกมี ๔ ตำแหน่ง คือ ท้าวอินทร์สุเรนทร์ ท้าวศรีสุตาจันทร์ ท้าวอินทร์เทวี และ ท้าวศรีจุฬาลักษณ์

รัชกาลที่ ๘ สมเด็จพระบรมราชาธิราชที่ ๓ ____ 53

- ไม่มีเหตุการณ์สำคัญในรัชกาลนี้ และอยู่ในราชสมบัติเพียง ๓ ปี

รัชกาลที่ ๑๐ สมเด็จพระรามาธิบดีที่ ๒ ____ 55

(พระเชษฐา)

- การสร้างวิหารหลวงในวัดพระศรีสรรเพชญ์ที่พระราชบิดาสร้างไว้ แล้วหล่อพระพุทธรูปประทับยืนสูง ๘ วา แล้วใช้ ทองคำหนัก ๒๘๖ ชั่งตีแผ่หุ้มพระพุทธรูปองค์นี้ไว้ แต่ถูกข้าศึกชาวพม่าเผาเพื่อให้ทองคำหลอมละลายแล้วขนเอาไปใช้งานในพม่า (เอาไปหุ้มอะไร อย่างไร นักประวัติศาสตร์ยังหาข้อยุติไม่ได้)

รัชกาลที่ ๑๑ สมเด็จพระบรมราชาหน่อพุทธางกูร ____ 62

(สมเด็จพระอาทิตย์วงศ์)

- อยู่ในราชสมบัติ ๔ ปี ไม่มีเหตุการณ์ที่สำคัญมากนัก

รัชกาลที่ ๑๒ สมเด็จพระรัญญาธิราชกุมาร ____ 65

(ประมุขพงศาวดารเรียกพระรัชญาธิราช)

- พระชนมายุ ๕ พรรษา อยู่ในราชสมบัติ ๕ เดือน แล้วถูกพระไชยราชาแย่งราชสมบัติด้วยการปลงพระชนม์

ด้วยความโหดเหี้ยม และเป็นรอยเปื้อน
ในประวัติศาสตร์อีกครั้งในหลายๆครั้ง

รัชกาลที่ ๑๓ สมเด็จพระไชยราชาธิราช 87

- ยกทัพไปตีเมืองเชียงกราน เมืองทวาย รู้จักปืนไฟ
โดยชาวโปรตุเกส เสด็จขึ้นมาตีเมืองเชียงใหม่ สมัย
พระมหาเทวีจิระประภา โดยพระนางยอมถวายเครื่อง
ราชบรรณาการ ยอมเป็นเมืองขึ้นกรุงศรีอยุธยาในที่สุด
พระองค์ถูกกรรมตามสนอง พระยอดฟ้า พระโอรส
พระองค์ใหญ่ที่เกิดกับสนมเอก ลำดับที่สอง
(ท้าวศรีสุดาจันทร์) ขึ้นครองราชย์ได้เพียง ๑ ปีเศษ
ก็ถูกชายชู้ของพระมารดาจับสำเร็จโทษเสีย อย่างง่ายดาย
โดยพระมารดาไม่สามารถช่วยเหลือได้ จึง
เป็นรอยสกปรกในประวัติศาสตร์ชาติไทยอีกครั้งหนึ่ง
สมเด็จพระยาตำราจราชานุภาพ ทรงกล่าวไว้
เมื่อคราวชำระพงศาวดารฉบับพระราชหัตถเลขาว่า
“เป็นเรื่องสกปรกมากจนไม่อยากบันทึกไว้ใน
ประวัติศาสตร์ แต่เรื่องที่เกิดขึ้นประวัติศาสตร์จึง
จำต้องบันทึกไว้” ผู้เชื่อเรื่องเวรกรรมจะเห็นว่า
กรรมตามสนองพระไชยราชา

รัชกาลที่ ๑๔ สมเด็จพระยอดฟ้า 81

- สมเด็จพระยอดฟ้า มีบันทึกเพียง ๑ - ๔ หน้า
เป็นเนื้อหาของขุนวรรวงศาธิราชกับท้าวศรีสุดาจันทร์
และพระเทียรราชา ซึ่งเป็นพระอนุชาต่างมารดา
ของสมเด็จพระไชยราชา ซึ่งมีสิทธิ์ในราชสมบัติลำดับ
ต้นๆ จึงต้องหนีราชภัยท้าวศรีสุดาจันทร์ และต่อมา

ได้ขึ้นครองราชย์เป็นสมเด็จพระมหาจักรพรรดิ ที่มี
พระอักรมเหลือที่กล้าหาญเยี่ยงบุรุษ ทรงพระนามว่า
“สมเด็จพระศรีสุริโยทัย” วีรกษัตริย์ที่มีชื่อเสียง
ของไทย

รัชกาลที่ ๑๕ สมเด็จพระมหาจักรพรรดิ ครั้งที่ ๑ 97

รัชกาลที่ ๑๖ สมเด็จพระมหินทราธิราช ครั้งที่ ๑ 131

สมเด็จพระมหาจักรพรรดิ ครั้งที่ ๒ 135

สมเด็จพระมหินทราธิราช ครั้งที่ ๒ 137

- เหตุการณ์ต่อเนื่องกันสองรัชกาล

เกี่ยวกับสงครามช้างเผือก สมเด็จพระศรีสุริโยทัย
ขาดคอช้างใน พุทธศักราช ๒๐๔๑ กล่าวถึงพงศาวดาร
พม่าในสมัยราชวงศ์บุเรงนอง(ผู้ชนะสิบทิศ) และ
สาแหรกราชวงศ์บุเรงนอง การสงครามที่กระทำกัน
เยี่ยงกษัตริย์ รบกันอย่างผู้เจริญแล้ว แม้กรุงศรีอยุธยา
จะเพลี่ยงพล้ำ แต่ก็ไม่ถูกทำลาย เพียงนำพระองค์ดำ
(สมเด็จพระนเรศวรมหาราช) และพระพี่นาง
พระสุพรรณเทวีไปเป็นตัวจ่านำ ณ กรุงหงสาวดี

ราชวงศ์สุโขทัย

รัชกาลที่ ๑๗ สมเด็จพระมหาธรรมราชาธิราช 144

(สมเด็จพระสรรเพชญ์ที่ ๑)

- สงครามเมืองลุมเมืองคัง ที่สมเด็จพระนเรศวร
ทรงแสดงพระปรีชาสามารถจนกระทั่งทรงประกาศ-
อิสรภาพในปี พุทธศักราช ๒๑๒๗ แผนภูมิการสืบ-

เชื้อสายราชวงศ์บุเรงนอง จนถึงพระมหาอุปราช-
มังกะยอชวา ซึ่งได้กระทำยุทธหัตถี กับสมเด็จพระ-
นเรศวรมหาราช พระมหาอุปราชามังกะยอชวาเป็น
พระราชนัดดาในสมเด็จพระเจ้าหงสาวดีบุเรงนอง
หรือ ผู้ชนะสิบทิศ

รัชกาลที่ ๑๘ สมเด็จพระนเรศวรมหาราช _____ 153
(สมเด็จพระสรรเพชญ์ที่ ๒)

- ทรงกระทำยุทธหัตถีมีชัยชนะพระมหาอุปราช
ทำให้กรุงศรีอยุธยาเป็นอิสระอย่างสมบูรณ์
- ได้เมืองทวาย ตะนาวศรี กลับมาเป็นของไทยดังเดิม

รัชกาลที่ ๑๙ สมเด็จพระเอกาทศรถ _____ 178
(สมเด็จพระสรรเพชญ์ที่ ๓)

- ร่วมทำสงครามกับพระเชษฐา

รัชกาลที่ ๒๐ เจ้าฟ้าศรีเสาวภาคย์ _____ 182
(สมเด็จพระสรรเพชญ์ที่ ๔)

- พระราชพงศาวดารบันทึกไว้เพียงบอกว่าเป็น
พระมหากษัตริย์ที่อ่อนแอไร้ความสามารถ
ข้าราชการส่วนมากเกลียดชัง อยู่ในราชสมบัติไม่ถึงปี
ก็ถูกตัดออกไปจากราชสมบัติ

รัชกาลที่ ๒๑ พระเจ้าทรงธรรม _____ 186
(พระอินทราชา) (พระบรมราชาที่ ๑)

- ผูกมิตรกับนานาประเทศ เมื่อสวรรคต
พม่ายังแต่งราชทูตมาเคารพพระบรมศพ

รัชกาลที่ ๒๒ สมเด็จพระเชษฐาธิราช _____ 192
(พระบรมราชาที่ ๒)

- พระราชพงศาวดารบันทึกไว้ว่าอยู่ในราชสมบัติ
๑ ปีเศษ แล้วถูกชิงราชสมบัติ

รัชกาลที่ ๒๓ สมเด็จพระอาทิตย์วงศ์ _____ 195

- อยู่ในราชสมบัติ ๖ เดือน
เพราะถูกชิงราชสมบัติ

ราชวงศ์ปราสาททอง

รัชกาลที่ ๒๔ สมเด็จพระเจ้าปราสาททอง _____ 197

- ทรงสร้างวัดไชยวัฒนาราม

รัชกาลที่ ๒๕ สมเด็จพระเจ้าฟ้าไชย _____ 204

- ถูกชิงราชสมบัติ
- ครองราชสมบัติเพียง ๙ เดือน

รัชกาลที่ ๒๖ สมเด็จพระศรีสุธรรมราชา _____ 206

- ครองราชย์ได้เพียง ๒ เดือน
- ถูกกำจัดออกจากราชสมบัติ

รัชกาลที่ ๒๗ สมเด็จพระนารายณ์มหาราช _____ 208

- เหตุการณ์ก่อนเสียราชย์
- การตีเมืองเชียงใหม่
- ยุคทองของวรรณคดี
- ที่ประทับ ณ ลพบุรี
- กองทหารอาสาต่างชาติ
- พระยาวิชเยนทร์กับการต่างประเทศ

- การเจริญสัมพันธไมตรีกับต่างประเทศ
- กฎมณเฑียรบาล
- เหตุยุ่งยากปลายรัชกาล

ราชวงศ์บ้านพลูหลวง

รัชกาลที่ ๒๘ สมเด็จพระเพทราชา _____ 249

- แนวโน้มในทางเสื่อม
- สูการล่มสลาย

รัชกาลที่ ๒๙ สมเด็จพระสรรเพชญ์ที่ ๘ _____ 268

(พระเจ้าเสือ)

- ไม่ทรงอยู่ในทศพิธราชธรรม
- ลางแห่งการล่มสลายของบ้านเมือง

รัชกาลที่ ๓๐ สมเด็จพระสรรเพชญ์ที่ ๙ _____ 287

(พระเจ้าท้ายสระ)

- โปรดทรงเบ็ด และเสวยปลาตะเพียน
- การออกกฎหมายห้ามมิให้ประชาชนบริโภคปลาตะเพียน
- สัญญาณแห่งความเสื่อมในสังคมผู้ปกครอง
ที่นำไปสู่การล่มสลายของบ้านเมืองในที่สุด

รัชกาลที่ ๓๑ สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวบรมโกศ _____ 293

- สัญญาณประหลาดที่บ่งบอกว่าบ้านเมืองใกล้ล่มสลาย

รัชกาลที่ ๓๒ สมเด็จพระบรมราชาธิราชที่ ๔ _____ 311

(เจ้าฟ้าอุทุมพร - ขุนหลวงหาวัด)

- ข้าราชการขาดความเชื่อมั่นในผู้นำที่มีความสามารถ
กลับไปสนับสนุนผู้ไร้ความสามารถให้ขึ้นครองแผ่นดิน
- บ้านเมืองก็ล่มจม สิ้นชาติ สิ้นแผ่นดิน

- กรุงศรีอยุธยา ก็ยังไม่สิ้นคนดี จึงกลับมาเป็นบ้าน
เป็นเมืองในอีกไม่นานวัน

รัชกาลที่ ๓๓ สมเด็จพระบรมราชาที่ ๓ _____ 317
(สมเด็จพระสุริยามรินทร์เจ้าฟ้าเอกทัศ
(ขุนหลวงขี้เรือน))

- สงครามการเสียกรุง เมื่อพุทธศักราช ๒๓๑๐
- สงครามกบฏชาติของพระเจ้าตากสินมหาราช
- สงครามเอกอัครราชทูต

คือ สมเด็จพระเจ้าพระยามหากษัตริย์ศึก
และ เจ้าพระยาสุรสีห์

บางสาระที่นำไว้ในวังหลวง - วังหน้า _____ 427

- กรุงรัตนโกสินทร์ วังหลวง
- กรุงรัตนโกสินทร์ วังหน้า

เอกสารอ้างอิง

เกร็ดพงศาวดารกรุงศรีอยุธยา และ บางสาระที่หน้ารู้ในวังหลวง
วังหน้า รวมถึงราชสกุลแห่งพระราชวงศ์จักรีทุกมहाสาขา ที่อยู่ในมือ
ท่านขณะนี้ ผู้รวบรวมได้ค้นคว้าจากเอกสารหลายเล่ม แล้วนำมาเสนอ
ด้วยกลวิธีย่อความเรียง จึงไม่สามารถทำเชิงอรรถได้

จะอย่างไรก็ตาม ผู้รวบรวมมีความตั้งมั่นอยู่ในความเคารพ
และยึดถือต้นฉบับอย่างเคร่งครัด จากเอกสารต่อไปนี้

เกร็ดพงศาวดารกรุงศรีอยุธยา

๑. พระราชพงศาวดาร ฉบับ พระราชหัตถเลขา เล่ม ๑-๒
ฉบับพิมพ์ครั้งที่ ๗ พุทธศักราช ๒๕๑๖
สำนักพิมพ์คลังวิทยา
๒. ไทยรบพม่า พระนิพนธ์ สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ
กรมพระยาดำรงราชานุภาพ
ฉบับพิมพ์ครั้งที่ ๖ พุทธศักราช ๒๕๑๔
สำนักพิมพ์แพรวพิทยา
๓. พระราชพงศาวดารกรุงศรีอยุธยา ฉบับสมเด็จพระพนรัตน์
ฉบับพิมพ์ครั้งที่ ๔ พุทธศักราช ๒๕๑๔
สำนักพิมพ์คลังวิทยา
๔. คำให้การชาวกรุงเก่า / คำให้การขุนหลวงหาวัด และ
พระราชพงศาวดารกรุงเก่า ฉบับหลวงประเสริฐอักษรนิติ์
ฉบับพิมพ์ครั้งที่ ๒ พุทธศักราช ๒๕๑๕
สำนักพิมพ์คลังวิทยา

บางสาระที่นำรู้ในวังหลวง - วังหน้า

๑. ประชุมพงศาวดาร เล่ม ๑๑ (ภาคที่ ๑๓-๑๔)
พิมพ์ครั้งที่ ๑ พุทธศักราช ๒๕๐๗
องค์การค้าของคุรุสภาจัดพิมพ์จำหน่าย
๒. ราชสกุลวงศ์ (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม) พิมพ์ครั้งที่ ๑๓
พุทธศักราช ๒๕๔๐ สำนักพิมพ์ "มัสนิชา" เนื่องในงาน
พระราชทานเพลิงศพ นางนิภา ศรีสังข์ เป็นกรณีพิเศษ
๓. ไคโรกระดุกในตู้ โดย
พลตรี หม่อมราชวงศ์คึกฤทธิ์ ปราโมช เนื่องในงาน
อายุครบ แปดสิบปี เมื่อปีพุทธศักราช ๒๕๓๔
ฉบับพิมพ์ครั้งที่ ๒ โดย สำนักพิมพ์สยามรัฐ
๔. พระราชพงศาวดารกรุงรัตนโกสินทร์ รัชกาลที่ ๑
โดย เจ้าพระยาทิพากรวงศ์ (ข้า บุนนาค) เรียบเรียง
กรมศิลปากร จัดพิมพ์เผยแพร่ พุทธศักราช ๒๕๓๑
๕. บทบาทของวังหน้า โดย ร.ศ.นันทนา กปิลาภุจน์
วิเคราะห์ในเชิงประวัติศาสตร์ สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์
พิมพ์ครั้งที่ ๑ พุทธศักราช ๒๕๓๔

พระเจ้าอู่ทอง หรือ

สมเด็จพระรามาธิบดีที่ ๑

เสด็จพระราชสมภพ	พุทธศักราช ๑๘๗๕
สวรรคต	พุทธศักราช ๑๙๑๒
พระชนมพรรษา	๔๕ พรรษา
ครองราชย์	๑๙ ปี

พระมเหสี (ไม่ปรากฏพระนาม)

มีพระเชษฐาทรงพระนาม “ขุนหลวงพั่ง”

สมเด็จพระรามศวร เป็นพระบรมราชโอรสพระองค์ใหญ่

พระเจ้าอู่ทอง พระผู้สถาปนากรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานี ทรงสืบเชื้อสายมาจากพระราชวงศ์เชียงราย มีพระมเหสีเป็นเจ้าหญิงแห่งราชวงศ์รามัญ พระรามศวรเป็นพระบรมราชโอรสพระองค์ใหญ่อันประสูติแต่พระมเหสี ได้รับการสถาปนาให้ดำรงตำแหน่งพระมหาอุปราช ขึ้นไปครองเมืองลพบุรี อันเป็นเมืองลูกหลวงในสมัยนั้น

พระมเหสีของพระเจ้าอู่ทองมีพระเชษฐาพระองค์หนึ่ง คือ “ขุนหลวงพั่ง” จึงมีศักดิ์เป็นพระมาตุลาของสมเด็จพระรามศวร

พระเจ้าอู่ทองนั้น ตามพระราชพงศาวดาร ฉบับพระราชหัตถเลขา กล่าวว่า ทรงสืบเชื้อสายมาจากพระราชวงศ์เชียงราย ได้ครองเมืองอู่ทอง (อำเภออู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี ในปัจจุบัน) อันเมืองอู่ทองนี้เป็นราชธานีอีกเมืองหนึ่งของชาวไทย เป็นเมืองคู่ขนานกับกรุงสุโขทัย ของ พ่อขุนศรีอินทราทิตย์ และต่างก็เป็นอิสระจากขอมซึ่งมีศูนย์กลางการปกครองอยู่ที่กรุงกัมพูชาซึ่งกำลังเสื่อมอำนาจลง

เมื่อเมืองอุททองเกิดพุกพิภพภัย แห้งแล้งกันดารข้าวยากหมากแพง เกิดโรคระบาดไปทุกชุมชนผู้คนล้มตายเป็นไปไม่ร่วง พระองค์จึงทรงอพยพพลเมืองที่เหลือนอกจากพื้นที่ที่หนี้ย้าย มุ่งหน้าไปยังลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยา ตอนล่าง เพื่อสร้างราชธานีใหม่ที่แขวงอโยธยา ณ ตำบลหนองโสน (ซึ่งก็คือบึงพระรามในสมัยต่อมา)

“ทำพิธีตั้งเสาหลักเมืองเมื่อปีพุทธศักราช ๑๘๕๓ ขณะเมื่อพระองค์มีพระชนมพรรษาได้ ๓๖ พรรษา”

+++ เรื่องสร้างกรุงศรีอยุธยา มีในจดหมายเหตุของโหราว่า พระเจ้าอยู่ทองสร้าง ๒ ครั้ง ครั้งหนึ่งเมื่อ ปีชาล จุลศักราช ๗๑๒ อีกครั้งเมื่อปีกุน จุลศักราช ๗๒๑ สร้างที่หลังนี้ดูไม่มีมูลในเรื่องพงศาวดารทีเดียว ข้าพเจ้า(สมเด็จพระนารายณ์มหาราช) เข้าใจว่าโหรวางศักราช ปีกุนนั้นผิด ถ้าเป็นปีกุน จุลศักราช ๗๐๙ จึงจะได้ความ คือพระเจ้าอยู่ทองย้ายจากเมืองอุททองมาสร้างเวียงเหล็กในแขวงเมืองอโยธยา เมื่อปีกุน จุลศักราช ๗๐๙ ตรงกับ พุทธศักราช ๑๘๕๐ อยู่ ๓ ปี จึงสร้างกรุงศรีอยุธยา ซึ่งหนังสือพระราชพงศาวดารทุกฉบับ และจดหมายเหตุของโหรยุติต้องกันว่า ฝังหลักเมืองเมื่อ ณ วันศุกร์ ขึ้น ๖ ค่ำ เดือน ๕ เพลาเช้า ๓ นาฬิกา ๕ บาท ปีชาล (น่าจะเป็นปีเถาะยังเป็นโทษ) จุลศักราช ๗๑๒ พุทธศักราช ๑๘๕๓ นับอายุกรุงศรีอยุธยาแต่นั้นเป็นต้นมา เมื่อสมเด็จพระนารายณ์มหาราชที่ ๑ (พระเจ้าอยู่ทอง) สร้างกรุงศรีอยุธยานั้น มีพระชนมพรรษาได้ ๓๖ พรรษา สมเด็จพระนารายณ์มหาราชที่ ๑ เสวยราชสมบัติอยู่กรุงศรีอยุธยา ๑๙ ปี เสด็จสวรรคตเมื่อปีระกา จุลศักราช ๗๓๑ พุทธศักราช ๑๙๑๒ พระชนมพรรษา ๕๕ พรรษา +++

+++ อธิบายเรื่อง เล่มที่ ๑ หน้า ๓๘๒-๓๘๓ +++

เมื่อพระเจ้าอยู่หัวทรงสถาปนากรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานีแล้ว จึงได้ทรงสร้างพระที่นั่งต่างๆ ขึ้น เป็นปราสาทไม้ทั้งหมดแบบวิหารยอด แต่ละองค์มีนามว่า พระที่นั่งไพฑูรย์มหาปราสาท พระที่นั่งไพชยนต์มหาปราสาท และ พระที่นั่งไอศวรรย์มหาปราสาท

นอกจากนี้ พระองค์ยังทรงสร้างวัด เป็นวัดคู่พระนคร วัดแรกคือวัดพุทไธสวรรย์ ต่อมาคือวัดป่าแก้ว หรืออีกชื่อหนึ่งคือ วัดใหญ่ไชยมงคล ทรงแต่งตั้งสมเด็จพระวันรัต อธิปัตสังฆ์ ซึ่งหนักในการปฏิบัติทางวิปัสสนาธุระบำเพ็ญภาวนากรรมฐาน มีตำแหน่งเป็นพระสังฆราชฝ่ายขาว

ทรงแต่งตั้งสมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ อธิปัตสังฆ์ ซึ่งหนักไปทางศึกษาเล่าเรียนพระไตรปิฎกคัมภีร์ เป็นพระสังฆราชฝ่ายซ้าย

เมื่อจัดการวางรูปแบบการปกครองต่างๆ เข้าที่ดีแล้วกรุงศรีอยุธยาจึงเป็นศูนย์กลางการปกครองอันเป็นเมืองหลวง เมืองอยู่ทางฝั่งลตฐานะเป็นเมืองลูกหลวงชั้นโท โดยให้ขุนหลวงพัว ซึ่งเป็นพระเชษฐา พระมเหสีของพระองค์ครองเมืองอยู่ต่อไป คล้ายดังเป็นปราการทางทิศตะวันตก

ที่ตั้งกรุงศรีอยุธยา

กรุงศรีอยุธยา ที่สมเด็จพระรามาธิบดีที่ ๑ สร้าง ชนนานนามโดยพิสดารว่า กรุงเทพมหานคร(บวร)ทวารวดีศรีอยุธยา หนังสือพระราชพงศาวดารอธิบายนามทั้งปวงนี้ว่า ที่เรียกว่า กรุงเทพมหานคร เพราะเอาชื่อเมืองเทพนครเดิมของพระเจ้าอยู่หัวมาใช้ ชื่อนี้ข้าพเจ้า(สมเด็จพระกรมพระยาดำรงราชานุภาพ-ล.) เข้าใจว่ายังไม่ตรงดี ที่จริงชื่อกรุงเทพมหานครนั้น เห็นจะหมายความว่า เป็นราชธานี เมืองใดเป็นราชธานี เมืองนั้นก็มีชื่อว่า

กรุงเทพมหานคร ชื่อนี้ยังได้เอามาลงใช้จนกรุงเทพมหานครอมรรัตนโกสินทร์
 นี้ ชื่อทวารวดี ที่อธิบายว่า มีแม่น้ำล้อมรอบนั้นถูกต้อง กรุงศรีอยุธยาที่
 พระเจ้าอู่ทองสร้างมีลำแม่น้ำล้อมรอบจริง ด้านเหนือที่เรียกว่าคลองเมือง
 เดียวนี้ เวลานั้นสายน้ำ ลำแม่น้ำลพบุรียังไหลลงมาทางนั้นเป็นลำน้ำใหญ่
 ด้านตะวันออกมีลำแม่น้ำล็ก แต่เวลานั้นสายน้ำยังลงมาทางบ้านม้า ด้านใต้
 ด้านตะวันตก มีลำแม่น้ำเจ้าพระยาลงมาทางหัวแหลมออกบางกระจะ
 วัดพระเจ้าพนัญเชิงอย่างทุกวันนี้ ที่เรียกนามว่า “ศรีอยุธยา” นั้น เอาชื่อ
 เมืองอโยธยาเดิมมาใช้ มิใช่คิดขึ้นใหม่ ตัวเมืองที่สมเด็จพระรามาธิบดีที่ ๑
 สร้าง เข้าใจว่ากำแพงเมืองยังใช้เพียงหลักไม้ระเนียดปักบนเชิงเนินดิน
 เพราะได้ความในพงศาวดารฉบับหลวงประเสริฐว่า พึ่งมาก่อกำแพงด้วยอิฐ
 ปูน เมื่อแผ่นดินสมเด็จพระมหาจักรพรรดิ แแนวกำแพงเมืองสร้างครั้ง
 สมเด็จพระรามาธิบดีที่ ๑ นั้น ด้านเหนือ ด้านตะวันตก ด้านใต้ ตั้งลงมา
 ถึงริมฝั่งแม่น้ำทั้งสามด้าน แต่ด้านทิศตะวันออกลำแม่น้ำล็กยังอยู่ห่างมาก
 แแนวกำแพงเมืองอยู่หลัง วังจันทร์เกษมเข้าไป ลำน้ำแต่หัวรอลงมาจน
 “วัดพระเจ้าพนัญเชิง” ในเวลานั้นสุดเป็นแต่คลองคูเมืองที่เรียกว่า “ขื่อหน้า”
 พึ่งมาขุดขยายเป็นลำน้ำใหญ่ เมื่อแผ่นดินสมเด็จพระบรมราชาธิราช
 พระราชวังที่สร้างครั้งสมเด็จพระรามาธิบดี สร้างริมหนองโสน คือมีบึง
 พระรามท่าแม่ น้ำ อยู่ที่วัดพระศรีสรรเพชญ์ เดียวนี้ ปราสาทราชมนเทียร
 สร้างด้วยไม้ทั้งนั้น พระราชมนเทียรย้ายลงมาตั้งริมน้ำ เมื่อแผ่นดินสมเด็จพระ
 พระบรมไตรโลกนาถ ปราสาทก็พึ่งจะมาก่อเป็นตึกเมื่อย้ายพระราชมนเทียร
 คราวนั้น +++

+++ อธิบายเรื่อง เล่มที่ ๑ หน้า ๓๘๓-๓๘๔ +++

เขตแดนกรุงศรีอยุธยา

ในสมัยพุทธศตวรรษที่ ๑๘ และ ๑๙ นั้น บ้านเมืองในย่านแหลมทองเรา นี้ เช่น ในแถบถิ่นล้านนาทั้งหมด สุโขทัย เมืองหงสาวดี ต่างก็เป็นอิสระ มีเจ้าผู้ครองนครของตัวเอง หากเจ้าเมืองเป็นผู้รักสงบ ก็ยอมถวายบรรณาการขอเป็นไมตรีกับเมืองใกล้เคียงที่มีความเข้มแข็งกว่า ดังเช่น .-

+++ ในหนังสือพระราชพงศาวดารว่า ครั้นสมเด็จพระรามาธิบดีที่ ๑ มีพระยาประเทศราชขึ้นที่กรุงศรีอยุธยา ๑๖ เมือง พิจารณาเห็นว่าเมืองเหล่านั้น ไม่ได้ขึ้นกรุงศรีอยุธยาอย่างเดียวกัน เมืองสระหลวง สองแคว(เมืองพิษณุโลก) เมืองสุโขทัย เมืองพิษณุ เมืองศรีสัชนาลัย (เมืองสวรรคโลก) เมืองพิจิตร เมืองกำแพงเพชร เมืองนครสวรรค์ ๗ เมืองนี้ ยังอยู่ในอาณาเขตของพระมหากษัตริย์ไทย จะเป็นด้วยเหตุที่พระมหากษัตริย์ไทย(พ่อเมืองสุโขทัย) ยอมถวายเป็นบรรณาการขอเป็นไมตรีดังกล่าวมาแล้ว ผู้แต่งหนังสือพระราชพงศาวดารภายหลังจึงถือว่า เมืองเหล่านี้ขึ้นกรุงศรีอยุธยา เมืองเมะตะมะ เมืองเมะลาลิง ๒ เมืองนี้ แต่เดิมเคยขึ้นกรุงสุโขทัยจริง แต่ในเวลานั้นอยู่ในอาณาเขตของพระยาอู่(ทอง)? เมืองหงสาวดีเป็นอิสระมาแต่ครั้งสุโขทัย เมืองจันทบุรี เมืองนครศรีธรรมราช เมืองตะนาวศรี เมืองทวาย เมืองมะละกา เมืองชาว(ได้ความตามหนังสือเรื่องเมืองไทยมองลิเออร์ลาลูแบร์ เข้าใจว่า

คือเมืองยะโฮนั้นเอง) ๕ เมืองนี้ มีหลักฐานเชื่อได้ว่า ครั้งนั้นขึ้นกับกรุงศรีอยุธยา อาณาเขตของกรุงศรีอยุธยาสมัยสมเด็จพระรามาธิบดีที่ ๑ (พระเจ้าอู่ทอง) นั้น ข้างทิศเหนือน่าจะอยู่ที่เพียงเมืองชัยนาท ขื่อนี้มีพยานคือ ที่ให้พระราเมศวรราชโอรสไปครองเมืองลพบุรีครั้งนั้น คงจะเป็นหน้าด่านอยู่ต่อแดนขอม และ แดนนครสุโขทัย +++

+++ อธิบายเรื่อง เล่มที่ ๑ หน้า ๔๐๕-๔๐๖ +++

เรื่องรบขอม

เมื่อสมเด็จพระรามาธิบดีที่ ๑ (พระเจ้าอู่ทอง) สร้างกรุงศรีอยุธยาแล้วได้ ๒ ปี ก็เกิดสงครามกับเมืองขอม เมื่อปีมะโรง จุลศักราช ๗๑๔ (พุทธศักราช ๑๘๕๕) ได้ความตามหนังสือพงศาวดารเขมรว่า

+++...สมเด็จพระบรมล่ำพวงศ์ราชา เป็นผู้ที่ทำศึกกับกรุงศรีอยุธยา เพราะไม่รักษาไมตรีที่มีมาแต่ก่อน ทำตนเป็นศัตรูกับสมเด็จพระบรม-รามาธิบดีที่ ๑ จึงชิงส่งกองทัพลงไปตี พระนครหลวง พระองค์ทรงทราบแล้วว่า เขมรไม่มีกำลังแข็งแกร่งกล้าเท่าใดนัก จัดกองทัพขนาดกลางๆ ก็สามารถเอาชนะชนะแก่ขอมได้ จึงมีพระราชบัญชาให้สมเด็จพระราเมศวรพระบรม-ราชโอรส ผู้ซึ่งเป็นผู้รักษาราชอาณาเขตทางทิศตะวันออก(เมืองลพบุรี) เป็นแม่ทัพลงไปตีเมืองขอม

สมเด็จพระราเมศวรซึ่งยังเยาว์วัย ยังไม่ชำนาญในการศึกสงคราม ยังไม่มีประสบการณ์ก็ไปพลีภัยพล้ำแตกทัพกลับมา ต้องไปเชิญขุนหลวงพัว (ต่อมาคือ สมเด็จพระบรมราชาที่ ๑) ไปเป็นแม่ทัพใหญ่ จึงเอาชนะขอมได้ จึงเป็นต้นเหตุให้คนทั้งหลายเห็นว่า สมเด็จพระราเมศวรไม่เข้มแข็งในการรบพุ่งเหมือนขุนหลวงพัวพระมาตุลา จึงมีผลต่อไปในรัชกาลข้างหน้า

สงครามคราวนั้น ขุนหลวงพัว ทำสงครามกับขอม ตั้งทัพ ล้อม

เมืองอยู่นานถึง ๑ ปี จึงตีได้พระนครหลวงขอม สมเด็จพระบรม-
ล่ำพงศ์ราชาทิวศคเมื่อเสียเมือง ทางกรุงศรีอยุธยาได้ตั้งพระราชโอรสของ
สมเด็จพระบรมล่ำพงศ์ราชา ชื่อปาสัต ให้ครองกรุงกัมพูชา(ขอม) ใน
ทำนองให้เป็นเจ้าประเทศราชขึ้นตรงต่อกรุงศรีอยุธยา ในคราวนั้น
กองทัพไทยได้กวาดต้อนพลเมืองชาวขอมมาเป็นเชลยจำนวนมาก+++

ทางไมตรีกับต่างประเทศ

+++ในสมัยเมื่อแรกสร้างกรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานีนั้น ฝรั่งเศส
ญี่ปุ่น ยังไม่มีเข้ามาค้าขาย แต่การไปมาค้าขายกับเมืองจีน เมืองแขก
เมืองจาม เมืองชวา มลายู ตลอดจนอินเดีย เปอร์เซียและลังกา ไปมา
ถึงกันนานมาแล้ว และพวกเหล่านี้เข้ามาอยู่เข้ามาค้าขายในเมืองไทยนานแล้ว
มีมาตั้งแต่สมัยกรุงสุโขทัยเป็นราชธานี

ในสมัยพระเจ้าหงษ์ อันเป็นต้นราชวงศ์เหม็ง ซึ่งอยู่ในปลาย
สมัยรัชกาลสมเด็จพระรามาธิบดีที่ ๑ พระเจ้ากรุงจีนเมื่อทราบว่ กรุง-
ศรีอยุธยาตั้งเป็นอิสระภาพ ก็แต่งตั้งให้ทูตจูงเป็นราชทูตเข้ามาเจริญทาง
ราชไมตรีถึงกรุงศรีอยุธยา และพระเจ้ากรุงศรีอยุธยาได้แต่งตั้งให้ราชทูต
ออกไปเจริญราชไมตรีถึงเมืองจีน พร้อมกับราชทูตจีนคราวนั้นด้วย+++

+++ อธิบายเรื่อง เล่ม ๑ หน้า ๔๐๖-๔๐๗-๔๐๘ +++

สมเด็จพระรามาธิบดีที่ ๑ (พระเจ้าอู่ทอง) สร้างกรุงศรีอยุธยา
ขณะพระชนมพรรษา ๓๖ พรรษา เสด็จราชสมบัติได้ ๑๙ ปี เสด็จ
สวรรคต ปีระกา จุลศักราช ๗๓๑ พุทธศักราช ๑๙๑๒ มีพระชนมพรรษา
๕๕ พรรษา

แผ่นดินสมเด็จพระรามาเมศวร ครั้งที่ ๑

“สมเด็จพระรามาเมศวรเสด็จมาแต่เมืองลพบุรี ขึ้นเสวยราชสมบัติ”
 เพียงบรรพตเดียว แล้วขึ้นบทใหม่แผ่นดินสมเด็จพระบรม-
 ราชาธิราชที่ ๑ (ขุนหลวงพงั่ว) ดังนี้

“ครั้นถึงศักราชได้ ๗๓๒ ปีกอ โทสก (พุทธศักราช ๑๙๑๓)
 สมเด็จพระบรมราชาธิราชเจ้าเข้ามาแต่เมืองสุพรรณบุรี เสนาบดีกราบทูล
 ว่า สมเด็จพระบรมราชาธิราชเจ้าเสด็จเข้ามา สมเด็จพระรามาเมศวร ก็ออก
 ไปอัญเชิญเสด็จเข้าพระนคร ถวายราชสมบัติแล้ว ถวายบังคมลาขึ้นไป
 ลพบุรีดังเก่า”

จากหลักฐานทางประวัติศาสตร์นั้น แทบจะหาไม่ได้ เนื่องด้วย
 ระยะเวลาอันยาวนานแต่คาดว่าจะต้องมีการบันทึกกันไว้เป็นแน่นอน
 รวมไปถึงศิลาวัตถุ อันบ่งบอกถึงประวัติความเป็นมาแต่อดีต ดุจมอง
 กระจกวิเศษที่สามารถย้อนอดีตไปไกลหลายร้อยปีได้

แต่เป็นที่น่าเศร้าเสียใจ พระบรมมหาราชวังอันวิจิตรตระการตา
 ศิลปวัตถุอันทรงคุณค่าและหาไม่ได้อีกแล้ว ถูกข้าศึกชาวพม่าปล้นเอาไป
 จนหมดสิ้น ส่วนที่ขนไปไม่ได้เพราะใหญ่และหนักมาก เช่น ปืนใหญ่ ที่
 ชื่อ “พระพิรุณแสนห้า” ก็ระเบิดทิ้งเสีย อสังหาริมทรัพย์ ทั้งในและ
 นอกเกาะกรุงศรีอยุธยา ก็ถูกเผาเสียจนหมดสิ้น กลายเป็นเถ้า เป็นถ่าน
 เหมือนกันหมด

ที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเมื่อเดือนเมษายน
 พุทธศักราช ๒๓๑๐ เป็นวันมหาวิปโยคของชาวกรุงศรีฯ แทบจะสิ้นชาติ
 สิ้นแผ่นดิน

ดังนั้น ประวัติศาสตร์กรุงศรีอยุธยา ที่เรียบเรียงกันขึ้นมาใน
 ชั้นหลัง ไม่ว่าจะเป็นฉบับหลวงประเสริฐ ฉบับพระพนรัตน์ หรือแม้ฉบับ
 พระราชหัตถเลขา โดยเฉพาะอย่างยิ่งระยะเวลาจะต่างกัน บางรัชกาลจะ
 ต่างกันถึง ๒๐ ปี ก็มี จะขอคัดพระราชพงศาวดารฉบับพระราชหัตถเลขา
 ส่วนที่เป็นพระนิพนธ์สมเด็จพระยาดำรงราชานุภาพ “อธิบายเรื่อง”
 เล่มที่ ๑ หน้า ๔๒๙ ดังนี้

สอบศักราช

หนังสือพระราชพงศาวดารฉบับนี้ว่า สมเด็จพระรามาธิบดี ได้
 ราชสมบัติครั้งหลังเมื่อปีจอ จุลศักราช 744 พุทธศักราช ๑๙๒๕ ครอง
 ราชสมบัติอยู่ ๕ ปี สวรรคตเมื่อปีเถาะ จุลศักราช ๗๔๙ พุทธศักราช
 ๑๙๓๐

ฉบับหลวงประเสริฐว่า เสวยราชย์ครั้งหลังเมื่อปีมะโรง จุลศักราช
 ๗๕๐ พุทธศักราช ๑๙๓๑ ครองราชสมบัติอยู่ ๗ ปี สวรรคตปีกุน
 จุลศักราช ๗๕๗ พุทธศักราช ๑๙๓๘

จักรวาลนับหลวงประเสริฐ ปีเสวยราชย์ช้ากว่า ๖ ปี ปีสวรรคต
ช้ากว่า ๕ ปี ปีรัชกาลมากกว่า ๒ ปี

+++++

ท่านผู้อ่านที่ได้ติดตามเกร็ดพงศาวดารกรุงศรีอยุธยา อาจสับสน
พงศาวดารในช่วงนี้ เพราะเป็นรอยต่อระหว่าง **“ราชวงศ์เชียงราย”** กับ
“ราชวงศ์สุวรรณภูมิ” เพื่อความเข้าใจที่ฉับไว และ ถ่องแท้ ผู้รวบรวม
จะขอขยายความ และ อธิบายถึงความเป็นไป ความเป็นมาแห่งราชวงศ์
จึงขอใช้คำสามัญที่ใช้กันทั่วไป โดยไม่อิงการใช้คำราชาศัพท์ เพื่อที่
ผู้ไม่คุ้นเคยกับการใช้ราชาศัพท์ ซึ่งมีเพียงไม่กี่ย่อหน้าเท่านั้น หลังจาก
อธิบายเสร็จแล้ว การใช้คำราชาศัพท์ จะเข้าสู่ระบบของการเขียนพงศาวดาร
ต่อไป

สำหรับรัชกาลสมเด็จพระรามาธิบดีศรีสินทรมหาราชองค์ที่ ๑ นี้
เป็นไปตามประเพณีในฐานะพระบรมราชาโอรสพระองค์ใหญ่

ท่านผู้อ่านที่สนใจ ถ้าติดตามต่อไปในรัชกาลสมเด็จพระบรม-
ราชาธิราช (ขุนหลวงพัว) จะไม่สงสัยเลยว่าเพราะเหตุใด เมื่อสมเด็จพระ-
พระรามาริบัติที่ ๑ (ซึ่งมีศักดิ์เป็นน้องเขย) เสด็จสวรรคตได้ ๑ ปี
ในระหว่างนั้น สมเด็จพระรามาธิบดี (ซึ่งมีศักดิ์เป็นหลานชาย) ก็เสด็จ
ขึ้นครองราชย์ ซึ่งก็เป็นปกติที่อยู่

อยู่ๆ ขุนหลวงพัว ซึ่งเป็นพระเจ้าลูก กียกพลพลโยธาจาก
เมืองสุพรรณบุรี (เมืองอุททองเดิม) เข้ามายังกรุงศรีอยุธยา คล้ายๆ
ทวงสิทธิ์ว่า **“ลูก น่าจะขึ้นครองราชย์ก่อนนะหลาน”** ทำนองนั้น

ฝ่ายในกรุงศรีอยุธยา พระราชชนนี(มารดาของพระรามาธิบดี)
ซึ่งก็เป็นน้องสาวของขุนหลวงพัว คงจะปรึกษาหารือกันกับพระราชโอรส
(สมเด็จพระรามาธิบดี) และ สมณชีพรามณีย์ ข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ว่า

ควรจะทำประการใดดีเพื่อที่ญาติพี่น้อง และ ทหารทั้งสองฝ่ายจะไม่ต้อง
มาฆ่ากันเอง คงจะได้ขอยุติอย่างใดอย่างหนึ่ง สมเด็จพระรามศวรจึง
เสด็จออกไปบัญชาให้พระเจ้าลุง(ขุนหลวงพั่งว)เข้ามาในพระบรมมหาราชวัง
ซึ่งได้รับการต้อนรับอย่างอบอุ่นในฐานะ ลุง กับ หลาน และ พี่ชาย กับ
น้องสาว

ในที่สุด พี่-น้อง ลุง-หลาน และรวมถึงสมณชีพราหมณ์
ข้าราชการใหญ่น้อย คงจะมีมติให้ขุนหลวงพั่งว เสด็จขึ้นครองราชย์
ก่อน นับเป็นรัชกาลที่ ๒ ต่อเมื่อสิ้นรัชกาลแล้ว ก็ให้พระรามศวร
กลับมาครองกรุงศรีอยุธยาเป็นรัชกาลต่อไป

นั่นเป็นความรู้สึกคาดเดาของผู้รวบรวม(ล.) ผู้อ่านอาจเห็นด้วย
หรือไม่เห็นด้วยก็ได้ ประวัติศาสตร์ช่วงนี้สับสนมาก เพราะหลักฐาน
สำคัญนั้น เป็นเถาเถานไปหมดแล้ว

สมเด็จพระบรมราชาธิราชที่ ๑ (ขุนหลวงพงั่ว)

เสวยราชสมบัติ พุทธศักราช ๑๔๑๓

เสด็จสวรรคต พุทธศักราช ๑๔๒๕

ครองราชย์ ๑๒ ปี

พระมเหสี (ไม่ปรากฏพระนาม)

พระเจ้าทองด้วง (ทองจันทร์) เป็นพระบรมราชโอรสพระองค์ใหญ่
อันเสด็จพระราชสมภพแต่พระมเหสี

สมเด็จพระบรมราชาธิราชที่ ๑ หรือพระนามเดิม “ขุนหลวงพงั่ว”
เสด็จขึ้นครองราชย์สมบัติเป็นพระมหากษัตริย์แห่งกรุงศรีอยุธยา โดย
ชอบธรรม เมื่อปีพุทธศักราช ๑๔๑๓ โดยมอบหมายให้พระอนุชา พระองค์หนึ่ง
ครองเมืองสุพรรณอันเป็นเมืองลูกหลวงด้านทิศตะวันตกแทน เพราะขณะนั้น
พระเจ้าทองด้วงพระบรมราชโอรส อันเสด็จพระราชสมภพแต่พระมเหสีนั้น
ยังเป็นทารกอยู่

สำหรับพระนามเดิม “พงั่ว” ผู้รวบรวมขอนำพระนิพนธ์ของ
สมเด็จพระกรมพระยาดำรงราชานุภาพทรงวิเคราะห์ถึงที่มาของชื่อนี้ ดังต่อไปนี้

+++ สมเด็จพระบรมราชาธิราชพระองค์นี้ ในหนังสือพระ-
ราชพงศาวดารเรียกพระนามเดิมว่า “พงั่ว” ข้าพเจ้าเคยได้ยินใครแปลว่า
มาจากคำว่า “พั่นจั่ว” เพราะมีจั่วมาก ซึ่งถือกันว่าเป็นเกียรติยศ ในครั้ง
นั้น แต่ข้าพเจ้าไตร่ตรองดูเห็นว่า ที่เรียกว่า “พงั่ว” นั้นน่าจะหมายความว่า
“พระองค์ที่ ๕” คือเป็นราชบุตรที่ ๕ ของพระเจ้าอู่ทององค์ก่อนด้วยวิธี

เรียกจำนวนตามภาษาไทยเก่า ผู้ชายนับว่า อ้าย ยี่ สาม ใส จั่ว ลก เจ็ด
แปด เจา เจ้ง ยังปรากฏอยู่ในกฎหมายลักษณะมูลคดี วิวาท ที่เรียก
เดือนว่า เดือนอ้าย เดือนยี่ ก็มาแต่จำนวนนี้ แต่ประเพณีที่เรียกพระนาม
ราชกุมารตามจำนวนอย่างนี้ได้พบที่อื่นอีกคือ ที่เรียกเจ้าอ้ายพระยา
เจ้ายี่พระยา เจ้าสามพระยาในหนังสือพระราชพงศาวดารนี้ก็แห่งหนึ่ง
ยังในตำนานโยนกว่า พระนามของราชบุตรพระเจ้าสามฝั่งแกนมี ๑๐ องค์
เรียกตั้งแต่อ้ายไปจนเจ้ง ลำดับคือ ท้าวลก องค์ที่ ๖ ได้ครองราชย์สมบัติ
ถวายพระนามว่า **“ติโลกราช”** ผู้ที่เป็นพุทธศาสนูปถัมภกเมื่อทำสังคายนา
พระไตรปิฎก อันนับในตำนานของเราว่า เป็นครั้งที่ ๗ นั้น ส่วนพระนาม
ที่เรียกว่า พระบรมราชาธิราชนั้น มาแต่พระนามที่ได้รับอภิเษกเมื่อครองเมือง
สุพรรณบุรี มีพระนามว่า **“พระบรมราชา”** จะเติมคำธิราชท้ายพระนาม
เป็นต้น+++

+++ อธิบายเรื่อง เล่มที่ ๑ หน้า ๔๐๓-๔๑๐ +++

ในท้ายสมัยรัชกาลสมเด็จพระรามาธิบดี ผู้รวบรวม (ล.) ได้แสดง
ความเห็นในเรื่องการเปลี่ยนรัชกาลโดยสันติ จากพระราชนัดดา สมเด็จพระ
พระราเมศวร มาเป็นพระมาตุลา-ขุนหลวงพงั่ว มาบ้างแล้วผู้รวบรวม
(ล.) จะนำพระนิพนธ์ของสมเด็จพระเจ้าทรงธรรมมาดั่งราชานุภาพ ในอธิบาย
เรื่อง เสนอให้ท่านผู้อ่านได้ทราบ ดังนี้

เหตุที่ได้ราชสมบัติ

+++ ในหนังสือพระราชพงศาวดารกล่าวว่า เมื่อสมเด็จพระ
รามาธิบดีสวรรคตแล้ว สมเด็จพระรามาเมศวรพระบรมราชโอรสขึ้นครอง
ราชสมบัติเป็นพระเจ้าแผ่นดินอยู่ได้ปีหนึ่ง อยู่มา(ไม่ปรากฏว่าเพราะ

เหตุใด) ขุนหลวงพ่วงเสด็จเข้ามาจากเมืองสุพรรณบุรี สมเด็จพระรามศวรทรงทราบก็เสด็จออกไปถวายราชสมบัติแก่สมเด็จพระบรมราชาธิราช (ขุนหลวงพ่วง) แล้วพระองค์ก็เสด็จกลับคืนไปครองเมืองลพบุรีดังเก่า

เมื่อคิดดูความในพระราชพงศาวดารตอนนี้ น่าสงสัยอยู่ ว่าถ้าสมเด็จพระรามศวรกับสมเด็จพระบรมราชาธิราช(ขุนหลวงพ่วง) เกิดวิวาทกันขึ้นก็สงสัยว่า ทำไมเมื่อสมเด็จพระบรมราชาธิราชได้ราชสมบัติแล้ว จึงยอมให้สมเด็จพระรามศวรกลับไปเป็นเจ้าครองเมืองลพบุรีดังเดิม ทำให้ยังมีกำลังและมีอำนาจอยู่อย่างเดิม และในการที่สมเด็จพระรามศวร ยอมถวายราชสมบัติแก่พระเจ้าบรมราชาธิราชนั้นเล่า ก็น่าสงสัย ถ้าสมเด็จพระรามศวรทรงทราบว่า สมเด็จพระบรมราชาธิราชจะไม่ยอมอยู่ในอำนาจ และจะเอาไว้ในอำนาจไม่ได้ ทำไมไม่ถวายราชสมบัติเสียแต่แรก ถ้าสมเด็จพระรามศวรเชื่อว่าจะสามารถครองราชสมบัติได้ ทำไมจึงยอมถวายราชสมบัติแก่สมเด็จพระบรมราชาธิราชโดยง่าย ดูน่าจะต้องมีเหตุอื่น นอกจากที่กล่าวในพระราชพงศาวดาร เหตุนั้นมีปรากฏในจดหมายเหตุจีน หนึ่งว่า เพราะสมเด็จพระรามศวรไม่ปรีชาสามารถ ชาวพระนครจึงเชิญพระเจ้าลุง(ขุนหลวงพ่วง) คือสมเด็จพระบรมราชาธิราช เข้ามาครองราชสมบัติ ได้เค้าเงื่อนในจดหมายเหตุจีนดังนี้

พิจารณาดูหลักฐานทั้งปวงเท่าที่ปรากฏดังกล่าวมาแล้วข้าพเจ้า (สมเด็จพระกรมพระยาดำรงราชานุภาพ -ล.) เข้าใจว่าเรื่องจริงเห็นจะเป็นดังนี้คือ

สมเด็จพระรามธิบตี(พระเจ้าอยู่หัวผู้สร้างกรุงศรีอยุธยา) ปลงพระทัยให้สมเด็จพระรามศวรเป็นรัชทายาท ข้อนี้สังเกตได้โดยพระนามรามศวรนั้น ในพระราชพงศาวดารแผ่นดินต่อมา มีแต่พระราชโอรสพระองค์ใหญ่เท่านั้นที่จะรับรัชทายาท(เป็นธรรมเนียมว่า ลูกชายคนโตเท่านั้น ที่จะครองราชสมบัติเป็นรัชกาลต่อไป -ผู้รวบรวม ล.) เมื่อ

สมเด็จพระรามาธิบดีที่ ๑ เสด็จสวรรคต คนทั้งปวง รวมทั้งสมเด็จพระบรมราชาธิราชด้วย จึงยอมยกราชสมบัติถวายสมเด็จพระรามศวร แต่เมื่อสมเด็จพระรามศวรเข้ามาครองราชสมบัติอยู่ปีหนึ่งนั้น จะมีผู้ใด หรือ พวกใดในกรุงศรีอยุธยากระด้างกระเดื่องขึ้น สมเด็จพระรามศวรปราบไม่ลง จึงต้องยกราชสมบัติถวายสมเด็จพระบรมราชาธิราช

มีเหตุควรเชื่อได้ว่าจริงในความ ๒ ข้อ คือ

ข้อ ๑. เมื่อสมเด็จพระรามศวรเข้ามาครองราชสมบัติอยู่ปี ๑ นั้น ด้วยความยินยอมของพระเจ้าลู่(ขุนหลวงพ่วง หรือ สมเด็จพระบรมราชาธิราช) ข้อนี้เห็นได้ด้วยที่ว่า เมืองสุพรรณ เมืองลพบุรี กับกรุงศรีอยุธยาอยู่ใกล้ชิดเดินไปมาถึงกันได้ในวันเดียว ถ้าสมเด็จพระบรมราชาธิราชไม่ยอมให้สมเด็จพระรามศวรครองราชสมบัติ ก็จะต้องรบกันเสียนานแล้ว ไม่อยู่ได้มาถึงปี

ความจริงซึ่งเป็นข้อ ๒. นั้น เชื่อได้ว่า เมื่อสมเด็จพระบรมราชาธิราชเข้ามาครองราชสมบัติในกรุงศรีอยุธยา ไม่ได้วิวาทกับสมเด็จพระรามศวร ข้อนี้เป็นได้ด้วยสมเด็จพระบรมราชาธิราชให้สมเด็จพระรามศวรกลับไปครองเมืองลพบุรีอยู่อย่างเดิม ถ้ามีเหตุวิวาทกันอยู่แต่ก่อน เห็นจะไม่ปล่อยให้กลับไปมีกำลังและอำนาจเป็นแน่ +++

สอบศักราช

+++ ในหนังสือพระราชพงศาวดารฉบับพระราชหัตถเลขาว่า สมเด็จพระบรมราชาที่ ๑ เสด็จราชย์เมื่อปีจอ จุลศักราช ๗๓๒ พุทธศักราช ๑๙๑๓ ครองราชสมบัติอยู่ ๑๒ ปี เสด็จสวรรคตเมื่อปีจอ จุลศักราช ๗๔๔ พุทธศักราช ๑๙๒๕

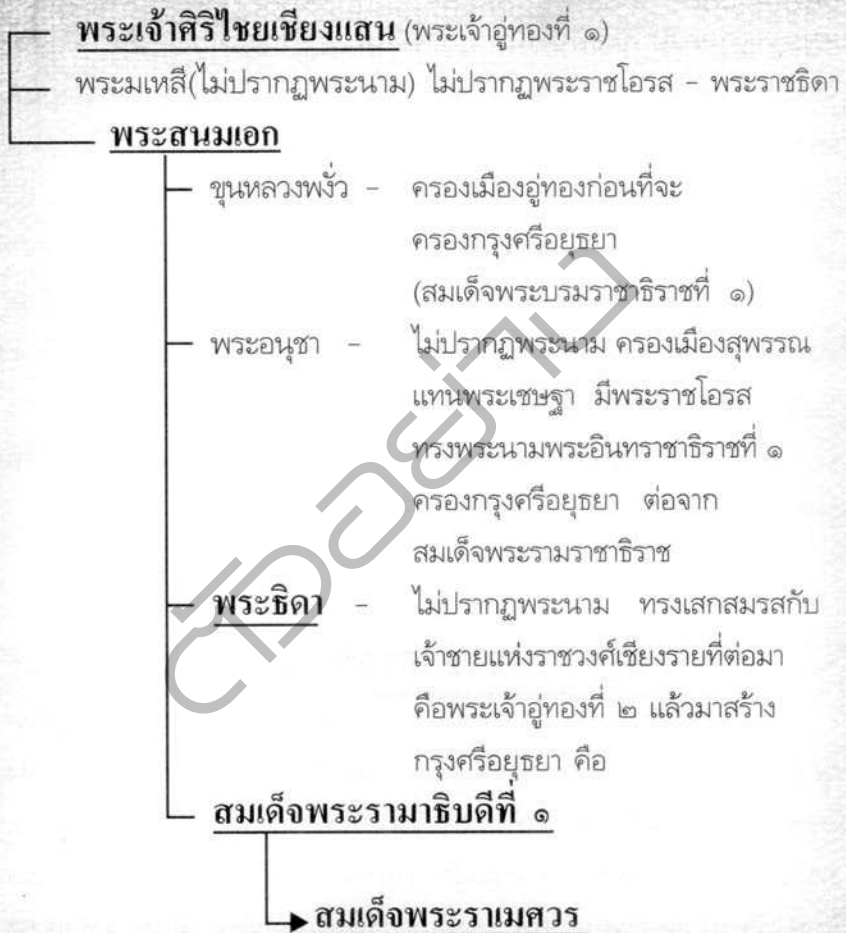
ในพระราชพงศาวดารฉบับหลวงประเสริฐ ปีสวยราชย์ ตรงกัน
แต่ว่าครองราชสมบัติอยู่ ๑๘ ปี เสด็จสวรรคตเมื่อปี มะโรง จุลศักราช
๓๕๐ พุทธศักราช ๑๕๓๑

เพราะฉะนั้น รัชกาลสมเด็จพระบรมราชาธิราชที่ ๑ ตามฉบับ
หลวงประเสริฐมากกว่าฉบับพระราชหัตถเลขา ๖ ปี ศักราชในพระราช -
พงศาวดาร ๒ ฉบับ จึงคลาดเคลื่อนผิดกันแต่นี้ไปตามที่ ข้าพเจ้าได้
สอบสวน เชื่อว่า ตามฉบับหลวงประเสริฐเป็นถูก +++

+++ อธิบายเรื่อง เล่มที่ ๑ หน้า ๔๑๐-๔๑๑-๔๑๒ +++

มาถึงตรงนี้ ท่านผู้อ่านอาจสงสัยว่า ขุนหลวงพะงั่ว ต่อมาได้รับ
การสถาปนาให้เสด็จขึ้นครองราชสมบัติอย่างง่ายดายนั้น พระองค์
ช่างมีพระบุญญาบารมีสูงส่งกระนั้นเชียวหรือ?

ผู้เขียนตอบได้อย่างมั่นใจว่า มี และ มีมากเสียด้วย ขอให้
พิจารณาสาเหตุการสืบสกุล เพื่อให้เข้าใจได้ง่ายขึ้น ดังนี้

พระราชพงศาวดารฉบับพระราชหัตถเลขาบันทึกไว้ว่า สมเด็จพระบรมราชาธิราช จะมีพระราชบุตร พระราชธิดาก็พระองค์ไม่ทราบได้ ปรากฏพระนามแต่พระเจ้าทองลั่น ซึ่งเสด็จพระราชสมภพเมื่อสมเด็จพระบรมราชาธิราชเสด็จขึ้นเสวยราชย์แล้วพระองค์เดียว ได้ความตามจดหมายเหตุจีนว่า เมื่อสมเด็จพระบรมราชาธิราชเข้าครองกรุงศรีอยุธยาทางโน้น(เมืองสุพรรณ) ให้พระเจ้าน้องยาเธอพระองค์หนึ่งครองเมืองแทน พระเจ้าน้องยาเธอพระองค์นี้เป็นพระชนกของพระนครอินทร์(อินทราชา) ซึ่งได้เข้ามาครองกรุงศรีอยุธยาเมื่อภายหลัง

สมเด็จพระบรมราชาธิราช(ขุนหลวงพัว) เข้มแข็งในการศึกสงคราม ปรากฏพระเกียรติยศมาแต่ในแผ่นดินสมเด็จพระรามาธิบดีพอได้ครองกรุงศรีอยุธยาไม่ช้า ก็ทำการสงครามขยายพระราชอาณาจักรออกไปโดยลำดับ จนได้ราชอาณาจักรสุโขทัยไว้ในอำนาจกรุงศรีอยุธยา ในรัชกาลนั้น

สมเด็จพระบรมราชาธิราชกับการสงคราม

พระราชพงศาวดารฉบับพระราชหัตถเลขากล่าวไว้ ถึงปีมะเมีย จุลศักราช ๗๔๐ พุทธศักราช ๑๙๒๑ สมเด็จพระบรมราชาธิราช แห่งกรุงศรีอยุธยา เสด็จยกกองทัพหลวงขึ้นไปตีเมืองกำแพงเพชรเป็นครั้งที่ ๓ คราวนี้ พระมหาธรรมราชาพระเจ้ากรุงสุโขทัยเสด็จยกกองทัพหลวงลงมา รักษาเมืองกำแพงเพชรด้วยพระองค์เอง(ด้วยในสมัยนั้น เมืองกำแพงเพชรเป็นเมืองหน้าด่านของกรุงสุโขทัย ความเป็นความตายของกรุงสุโขทัยอยู่ที่เมืองกำแพงเพชรนี้ - ผู้รวบรวม) ได้รับความพ่ายแพ้เป็นสามารภ พระมหาธรรมราชาเห็นว่า จะต่อสู้รักษาเมืองไว้ไม่ได้จึงออกมาถวายบังคมยอมแพ้แก่สมเด็จพระบรมราชาธิราช สมเด็จพระบรมราชาธิราชทำสงคราม

กับพระมหาธรรมราชาพระเจ้า กรุงสุโขทัยอยู่ถึง ๗ ปี เสด็จยกกองทัพ
ขึ้นไปรบถึง ๕ ครั้ง จึงได้อาณาจักรกรุงสุโขทัยไว้ในอำนาจทั้งหมด

แต่ก็ยังคงให้พระมหาธรรมราชาปกครองอยู่เป็นเมืองประเทศราช
ขึ้นตรงต่อกรุงศรีอยุธยา แล้วก็เสด็จยกกองทัพขึ้นไปตีเมืองเชียงใหม่ แต่
ตีเมืองนครลำปางไม่ได้ แล้วเสด็จกลับ

ในพระราชพงศาวดารฉบับหลวงประเสริฐว่า เมื่อปีมะโรง
จุลศักราช ๗๕๐ พุทธศักราช ๑๙๓๑ สมเด็จพระบรมราชาธิราช เสด็จ
ขึ้นไปตีเมืองซำกัรวาอีกครั้งหนึ่งเป็นครั้งที่ ๔ แต่ไม่ได้กล่าวว่ารบกับใคร
ได้เมืองหรือไม่ได้ เป็นแต่ว่าเมื่อเสด็จกลับทรงพระประชวรเสด็จสวรรคต
กลางทาง สิ้นรัชกาลเพียงนี้

+++++

พระเจ้าทองจันทร์ หรือ พระเจ้าทองจันทร์

เสด็จพระราชสมภพ	พุทธศักราช ๑๙๑๐
เสด็จสวรรคต	พุทธศักราช ๑๙๒๕
พระชนมพรรษา	๑๕ พรรษา
เสวยราชสมบัติ	พุทธศักราช ๑๙๒๕
ครองราชย์	๗ วัน

พระราชพงศาวดารฉบับพระราชหัตถเลขา บันทึกประวัติรัชกาล
พระเจ้าทองจันทร์ ไว้เพียง ๒ บรรทัดเท่านั้น ดังนี้

แผ่นดินสมเด็จพระเจ้าทองจันทร์

‘จึงเจ้าทองจันทร์ราชบุตรพระชนม์ได้ ๑๕ พรรษา ขึ้น
เสวยราชสมบัติได้ ๗ วัน’ แต่สมเด็จพระนารายณ์ทรง
วิจารณ์พระราชประวัติ และ เหตุที่เกิดขึ้นใน “อธิบายเรื่อง” ดังต่อไปนี้

+++ ตามความที่กล่าวไว้ในพระราชพงศาวดารฉบับหลวงประเสริฐ
ว่า เมื่อปีมะโรง จุลศักราช ๗๕๐ พุทธศักราช ๑๙๓๐ สมเด็จพระบรม-
ราชาธิราชเสด็จขึ้นไปตีเมืองชากงราว ไปประจวบหนัก ต้องเสด็จกลับ
และสวรรคตในกลางทาง เจ้าทองจันทร์เป็นพระราชบุตรได้เสวยราชย์ ณ
กรุงศรีอยุธยาได้ ๗ วัน สมเด็จพระรามาธิบดียกพลมาแต่เมืองลพบุรี
ขึ้นเสวยราชสมบัติ และให้สำเร็จโทษพระเจ้าทองจันทร์เสียดังนี้

พิเคราะห์ดูตามเหตุผลที่ปรากฏมาในที่ทั้งปวง ข้าพเจ้าเข้าใจว่า
เมื่อสมเด็จพระรามาธิบดียกพลมาตีแก่สมเด็จพระบรมราชาธิราช น่าจะ
มีความตกลงหรือเข้าพระทัยกันว่า สมเด็จพระรามาธิบดีเป็นรัชทายาทของ
สมเด็จพระบรมราชาธิราช คือตกลงกันว่าเมื่อสิ้นแผ่นดินสมเด็จพระบรม-

ราชาธิราชแล้ว ก็ให้สมเด็จพระรามเมศวรขึ้นครองกรุงศรีอยุธยาอย่างเดิม ด้วยเหตุนี้จึงปล่อยให้สมเด็จพระรามเมศวรไปครองเมืองลพบุรีอย่างเดิม และมีได้ปรากฏว่ามีเหตุร้ายอันใดเกิดขึ้นในระหว่างสมเด็จพระบรมราชาธิราช กับสมเด็จพระรามเมศวรจนตลอดรัชกาล เมื่อสมเด็จพระบรมราชาธิราช เสด็จขึ้นไปตีเมืองซากังราวครั้งหลัง ไปประหารและสวรรคตในกลาง-ทางตอนขากลับ เห็นจะไม่ทันได้ทรงสั่งเสียจัดการเรื่องรัชทายาท ข้าราชการพวกหนึ่งซึ่งมีความเลื่อมใสเจ้าทองลัน มากกว่าสมเด็จพระ-รามเมศวร จึงยกเจ้าทองลันราชโอรสของสมเด็จพระบรมราชาธิราชเป็น กษัตริย์ อันหนังสือพระราชพงศาวดารฉบับพระราชหัตถเลขา ว่ามี พระชันษาได้ ๑๕ ปี ขึ้นครองราชสมบัติ ที่ว่าเสวยราชย์อยู่ได้เพียง ๗ วัน ข้อนี้น่าให้เห็นว่า พอสมเด็จพระรามเมศวร ทราบว่าพวกข้างกรุงศรีอยุธยา ยกเจ้าทองลันขึ้นครองราชสมบัติ ก็รีบรวบรวมไพร่พลยกลงมา กรุงศรีอยุธยาเห็นจะไม่มีผู้ใดต่อสู้เท่าใดนัก ด้วยผู้นิยมต่อเจ้าทองลัน มีน้อย สมเด็จพระรามเมศวรจึงได้กรุงศรีอยุธยาและจับเจ้าทองลันได้ ภายใน ๗ วัน

+++ อธิบายเรื่อง เล่มที่ ๑ หน้า ๔๒๗-๔๒๘ +++

ท่านผู้อ่านที่สนใจประวัติศาสตร์สมัยกรุงศรีอยุธยา อันเป็นประวัติ ชาติของบรรพบุรุษของพวกเราตนเอง เราคนไทย เชื้อชาติไทย สัญชาติไทย ควรต้องรู้จักชาติของเรา บรรพบุรุษของเราในระดับที่ นำพอใจ เมื่อถูกตั้งคำถามขึ้นมา ต้องตอบได้ในระดับหนึ่ง อย่างน้อย ต้องเกินครึ่ง

ในทุกระดับการศึกษาของคนไทย เชื้อชาติไทย ก่อนจะเลื่อนชั้น เลื่อนระดับการศึกษา ควรสอบให้ผ่านวิชาประวัติศาสตร์ รู้ถึงความเป็นมา ของชาติไทย ตามควรแก่วัย

ท่านผู้สนใจประวัติศาสตร์โปรดสังเกตประวัติศาสตร์ช่วงนี้ เมื่อปีพุทธศักราช ๑๙๓๑ จนถึง พุทธศักราช ๒๕๔๒ นี้ ย้อนหลังไปไกลถึง ๖๑๑ ปี ไกลมากพอสมควร ประวัติศาสตร์ของชาติไทยได้เกิดรอยต่างขึ้นแล้ว เป็นครั้งแรกในรัชสมัยพระเจ้าทองล้าน ยุวกษัตริย์ผู้นำสงสาร ถูกสำเร็จโทษด้วยท่อนจันทน์ หลังจากเสด็จขึ้นครองราชย์ได้เพียง ๗ วัน ในฐานะพระราชโอรสพระองค์ใหญ่

ผู้ที่สำเร็จโทษมิใช่ใคร เป็นพระญาติสนิทลูกพี่น้องของพระองค์เอง โปรดดูสาเหตุจะมองเห็นเป็นรูปธรรมอย่างชัดเจน ดังนี้

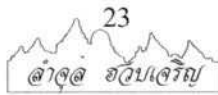
<u>ขุนหลวงพัว</u> (พระบรมราชาที่ ๑) - พี่ชาย	<u>พระเจ้าอู่ทอง</u> - น้องสาว
→ <u>พระเจ้าทองจันทร์</u> เป็นพระราชโอรส	→ <u>พระรามเทว</u> เป็นพระราช
พระองค์ใหญ่	โอรสพระองค์ใหญ่

ในเรื่องนี้ นักประวัติศาสตร์หลายกลุ่มมองกันคนละมุม กลุ่มหนึ่งบอกว่า อย่าเอาความรู้สึกของคนปัจจุบัน ซึ่งถูกสังคมกล่อมเกลาคิดใจ ชัดเกลือบ้าหลอมของความเป็นคน จนเป็นที่เกลียดเกลียดสะออดหมดจดดูลูกกรงรวบ้นไต่ที่ผ่านเครื่องกลิ้งไปเปรียบเทียบ เพราะจิตใจคนในยุคนั้นเมื่อ ๖๐๐-๗๐๐ ปีที่ผ่านมาเหมือนกับลูกกรงรวบ้นไต่ที่ถูกเหลาด้วยมือ เพื่อตัดปัญหา มิได้แก้ปัญหาล้างคมจึงหาความสุขไม่ได้

เปรียบเหมือนเรือที่พอ “โกลน” เสร็จ ก็เข็นลงน้ำเลย

อนึ่ง สังคมในยุคโบราณกับสังคมในยุคปัจจุบันต่างกัน ในยุคนั้นสังคมบังคับให้ต้องใช้ความเด็ดขาด แข็งกร้าว เข้มเกรียมนแผ้วความโหดร้าย เพื่อตัดปัญหา มิได้แก้ปัญหาล้างคมจึงหาความสุขไม่ได้

รอยต่างในประวัติศาสตร์อย่างนี้ จะปนเปื้อนในหลายหน้าประวัติศาสตร์กรุงศรีอยุธยา

สมเด็จพระรามาเมศวร

(เสด็จขึ้นครองราชย์ ครั้งที่ ๒)

เสวยราชสมบัติ พุทธศักราช ๑๕๒๕
เสด็จสวรรคต พุทธศักราช ๑๕๓๐
ครองราชย์ ๕ ปี

มูลเหตุสำคัญ ที่ทำให้สมเด็จพระรามาเมศวร ได้เสด็จขึ้นครองราชสมบัติถึง ๒ ครั้งนั้น มีรายละเอียดอยู่ในรัชกาลก่อนหน้านั้นแล้ว จำเป็นต้องกล่าวซ้ำอีก จะขอนำพระราชประวัติและผลงานพอเป็นสังเขป มาให้ผู้อ่านทราบดังนี้

ถึงปีชวด จุลศักราช ๗๕๖ พุทธศักราช ๑๕๒๗ สมเด็จพระรามาเมศวรยกกองทัพขึ้นไปตีเมืองเชียงใหม่ พอถึงก็เข้าล้อมเมือง จนถึงวันขึ้น ๔ ค่ำ เดือน ๔ จึงเข้าเมืองเชียงใหม่ได้ เจ้าเมืองเชียงใหม่หนีไปได้ จับได้แต่คนสร้างราชบุตร

สมเด็จพระรามาเมศวรให้กวาดต้อนครอบครัวราษฎรลงมา กองทัพหลวงกลับลงมาทางพิษณุโลก แวะประทับเพื่อสมโภชพระพุทธรชินราชเสร็จแล้วจึงกลับพระนคร ส่วนราษฎรที่ต้อนลงมาจากเมืองเชียงใหม่ส่งไปไว้เมืองจันทบุรี เมืองนครศรีธรรมราช เมืองพัทลุง และเมืองสงขลา

สงครามคราวนี้ สมเด็จพระนเรศวรมหาราชทรงพระนิพนธ์ไว้น่าฟังดังนี้

+++สมเด็จพระรามาเมศวรตีเมืองเชียงใหม่ครั้งนั้น(พุทธศักราช ๑๕๒๗) จะตีได้เมืองเชียงใหม่ดังพระราชพงศาวดารว่าก็ตาม หรือตีได้

เมืองเชียงราย ดังตำนานโยนกว่าก็ตาม ความจริงมีอยู่อย่างหนึ่งซึ่ง
เชื่อได้เป็นแน่ว่า ได้กวาดต้อนชาวเมืองมณฑลพายัพลงมาในครั้งนั้น
เป็นอันมากและได้ส่งออกไปอยู่ภาคใต้ตั้งภูมิลำเนาอยู่เมืองไชยาลงไป
จนถึงเมืองนครศรีธรรมราช และพัทลุง

หลักฐานในข้อนี้ยังเห็นได้ด้วยราชการไทยในมณฑลนครศรีธรรมราช
และ เมืองใกล้เคียงที่เราเรียกกันว่าชาว “ละคร” ทุกวันนี้ ยังมีคำที่ตรงกัน
กับภาษาชาวมณฑลพายัพอยู่หลายคำ เช่น ทิศใต้ ทิศเหนือ ทั้ง ชาวพายัพ
และ ชาวละคร เรียกว่า ทิศหัวนอน และ ทิศปลายตีน

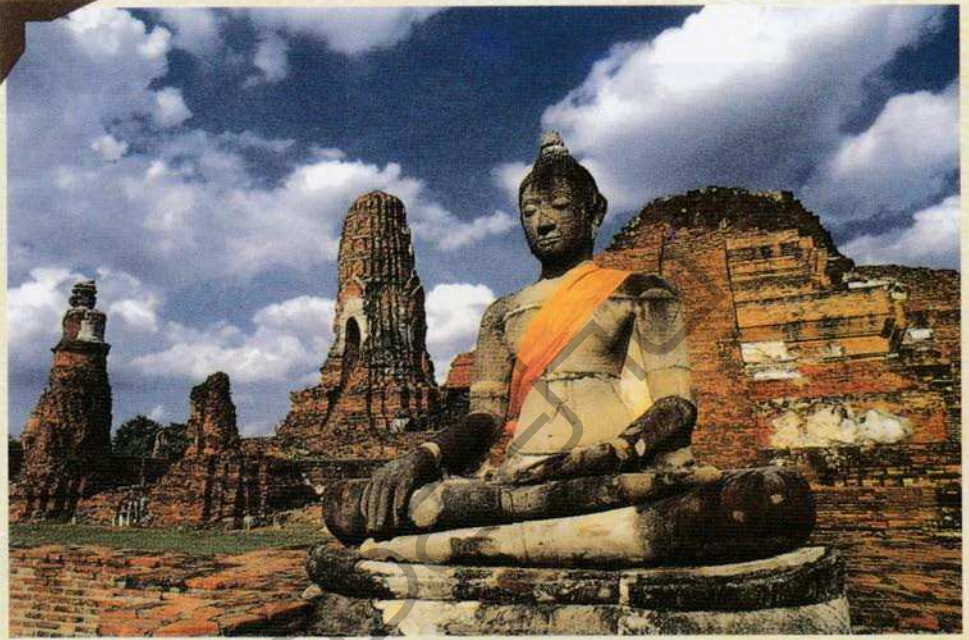
ลูกสับประรดเรียกว่า นานัด เสือเรียกว่า สาดเหมือนกัน และ
ที่แปลกกว่านั้น เมื่อไม่กี่ปีมานี้ มีพวกลื้อเชียงคำลงมากกรุงเทพฯ ข้าพเจ้า
(สมเด็จพระนครินทราบรมราชชนนี -ล.) ได้พบพูดกับลื้อพวกนั้น
สำเนียงพูดภาษาไทยเหมือนชาวละครไม่มีผิด และใช้คำว่า “ผม” ว่า “ฉาน”
เป็นคำรับอย่างคำว่า “ขอรับ” เหมือนกับชาวละคร จึงเชื่อได้โดยไม่ต้อง
สงสัย ชาวละครนั้น เดิมส่งไปจากมณฑลพายัพเป็นแน่+++

+++อธิบายเรื่อง เล่ม ๑ หน้า ๔๓๑-๔๓๒ +++

เมื่อสมเด็จพระวราเมศวรเสด็จงานสมโภชพระพุทธชินราชแล้ว
เสด็จกลับกรุงศรีอยุธยา วันหนึ่งหลังจากเสร็จพระราชภารกิจแล้ว พระองค์
เสด็จออกทรงศีลยังพระที่นั่งมิ่งมงคลภิเษก เพลา ๑๐ ทุ่ม ทอดพระเนตร
ไปโดยฝ่ายบูรพทิศ เห็นพระบรมสารีริกธาตุเสด็จเป็นปาฏิหาริย์ เรียก
ปลัดวังให้เอาพระราชนาฬมาทรง เสด็จออกไปให้เอากรุยปักขึ้นไว้ สถาปนา
พระมหาธาตุขึ้นสูง ๑๔ วา ยอดสูง ๓ วา ให้ชื้อวัดมหาธาตุ แล้วให้ทำ
พระราชพิธีประเวศพระนคร และ เถลิงพระราชมนเทียร

พระราชพงศาวดารฉบับพระราชหัตถเลขาบันทึกพระราชกรณียกิจ
ไว้ในย่อหน้าสุดท้ายไว้ดังนี้

ภาพประกอบเกร็ดพงศาวดารกรุงศรีอยุธยา ชุด วัดมหาธาตุ

สมเด็จพระราชาธิราช ที่ ๑ (ขุนหลวงพงั่ว) ทรงสร้างวัดมหาธาตุ
ในปี พุทธศักราช ๑๔๑๗ แต่ไม่แล้วเสร็จ แต่เสร็จสมบูรณ์ในสมัยสมเด็จพระ-
รามาจารย์ ก่อนพม่าเผากรุงศรีอยุธยาเมื่อปี ๒๓๑๐ มีอีกา ๒ ตัว จิกตักกันกลาง
อากาศ แล้วบินตกลงมาถูกยอดเจดีย์เสียบอกตาย เป็นลางร้ายก่อนเสียกรุง

ภาพประกอบเกร็ดพงศาวดารกรุงศรีอยุธยา ชุด วัดมหาธาตุ

“ศักราช ๗๔๕ ปีเถาะ นพศก(พุทธศักราช ๑๕๓๐) สถาปนา
วัดภูเขาทอง เพลายืนเสด็จมาพระที่นั่งมิ่งคลาภิเษก

ท้าวมลซึ่งตายแต่ก่อนนั้น มานั่งขวางทางอยู่แล้วหายไป
สมเด็จพระรามศวรบรมบพิตรทรงพระประชวรก็สวรรคต อยู่ใน
ราชสมบัติ ๖ ปี”

สอบศักราช

หนังสือพระราชพงศาวดารฉบับนี้ว่า สมเด็จพระรามศวรได้
ราชสมบัติครั้งหลังเมื่อปีจอ

จุลศักราช ๗๔๔ พุทธศักราช ๑๕๒๕ ครองราชสมบัติอยู่ ๕
ปี สวรรคตเมื่อ ปีเถาะ จุลศักราช ๗๔๕ พุทธศักราช ๑๕๓๐

ฉบับหลวงประเสริฐว่า เสวยราชย์ครั้งหลังเมื่อปีมะโรง จุลศักราช
๗๕๐ พุทธศักราช ๑๕๓๑ ครองราชสมบัติอยู่ ๗ ปี สวรรคตปีกุน
จุลศักราช ๗๕๗ พุทธศักราช ๑๕๓๘

ศักราชฉบับหลวงประเสริฐ ปีเสวยราชย์ช้ากว่า ๖ ปี ปีสวรรคต
ช้ากว่า ๘ ปี ปีรัชกาลมากกว่า ๒ ปี

สมเด็จพระเจ้ารามราชาธิราช

เสวยราชสมบัติ

พุทธศักราช ๑๙๓๐

ครองราชย์

๑๕ ปี

ไม่ปรากฏพระราชโอรส - พระราชธิดา

ประวัติศาสตร์กรุงศรีอยุธยาช่วงต้นๆ หลังจากทีสมเด็จพระ-
 รามาธิบดินีที่ ๑ ทรงสถาปนาให้เป็นศูนย์กลางการปกครองแทนเมืองอู่ทอง
 เมื่อปีพุทธศักราช ๑๘๙๓ แล้วนั้น จากวันนั้นถึงวันนี้ ปีพุทธศักราช
 ๒๕๔๕ วันเวลาผ่านร้อน ผ่านฝน ผ่านหนาว มานานมากถึง ๖๕๒ ปี

ผู้รวบรวม (ล.) มีความเชื่อว่า ในสมัยนั้น ช่วงเวลานั้น การบันทึก
 ประวัติศาสตร์จะต้องมีขึ้นแล้วอย่างแน่นอน อาจใช้กระดาดสา หรือใบลาน
 เขียนหรือจาร แล้วแต่จะใช้วัตถุชนิดใด แล้วเก็บไว้ในหีบไม้ธรรมดา หรือ
 ไม้แกะสลักลงรักปิดทอง เจ้าพนักงานแผนกอาลักษณ์จะเป็นผู้เก็บรักษา
 ส่วนหนึ่งอาจเก็บรักษาไว้ในพระราชฐานชั้นใน เมื่อกรุงศรีอยุธยาถูกชาวพม่า
 ปล้นแล้วเผา เมื่อปีพุทธศักราช ๒๓๑๐ นั้น หีบไม้ดังกล่าวมีแต่กระดาด
 และใบลาน ไม่เป็นที่ต้องการ มันก็เผาทิ้งพร้อมอาคารปราสาทราชวังบันทึก
 ประวัติศาสตร์สำคัญอย่างยิ่งยวดของชาติ ก็กลายเป็นเถ้าถ่านไปด้วย

ดังนั้น ผู้รวบรวมประวัติศาสตร์สมัยกรุงศรีอยุธยาในชั้นหลัง
 จึงต้องอาศัยจดหมายเหตุของพ่อค้าชาวต่างชาติ ที่เข้ามาค้าขายและ
 เจริญสัมพันธไมตรีกับกรุงศรีอยุธยาในสมัยนั้นได้บันทึกไว้ แต่เอกสาร
 ดังกล่าว บ้างขาดหายไปไม่เต็มเนื้อถ้อยกระทงความ จึงทำให้พระราชประวัติ
 และพระราชกรณียกิจ รวมถึงสถานภาพทางพระราชวงศ์ วันเดือนปี

พระบรมราชสมภพ พระนาม จำนวนพระราชโอรส พระราชธิดา จะไม่ปรากฏในพงศาวดาร ยกเว้นผู้ที่เกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์สำคัญๆ เท่านั้น และ มีการบันทึกไว้สั้นๆ พอให้ได้ใจความเท่านั้นผู้รวบรวม (ล.) จะขอ นำ พระราชพงศาวดาร ฉบับพระราชหัตถเลขา เล่มที่ ๑ หน้า ๑๑๘ ที่กล่าวถึงรัชกาลนี้ ดังนี้

แผ่นดินสมเด็จพระเจ้ารามราชาธิราช

+++จึงสมเด็จพระยามราชบุตรท่าน ได้เสวยราชสมบัติ ๑๕ ปี
 ลุักราช ๗๖๓ ปีมะเส็ง ตรีศก (พุทธศักราช ๑๙๔๔) สมเด็จพระ
 ยมราชเจ้าทรงพระพิโรธแก่ เจ้าพระยามหาเสนาบดี จะให้จับเอาตัว
 มาเสีย เจ้าพระยามหาเสนาบดีข้ามไปอยู่ปากปทาคูจามจึงให้เชิญสมเด็จพระ
 พระนครินทร์ พระราชนัดดาสมเด็จพระบรมราชาธิราชเจ้า(ขุนหลวงพั่ง
 -ล.) ซึ่งเสวยราชสมบัติอยู่ ณ เมืองสุพรรณบุรี เสด็จเข้ามาถึง
 จึงเจ้าพระยามหาเสนาบดียกเข้าปล้นเอาพระนครีอยุธยาได้+++

+++พระราชพงศาวดาร เล่มที่ ๑ หน้า ๑๑๘+++

สมเด็จพระรามราชาธิราช

+++หนังสือพระราชพงศาวดารทุกฉบับกล่าวต้องกันว่า เมื่อ
 สมเด็จพระรามศวรสวรรคตพระเจ้ารามราชบุตรได้รับรัชทายาทสืบราชวงศ์
 พระเจ้ารามอยู่ในราชสมบัติ ๑๕ ปี แต่ไม่มีเรื่องปรากฏในหนังสือ
 พระราชพงศาวดารฉบับใดๆ ว่ามีเหตุการณ์อย่างใดบ้าง ในรัชกาลของ
 พระเจ้าราม กล่าวแต่ว่าพระเจ้ารามได้ครองราชสมบัติอยู่ ๑๕ ปี

แล้วไปกล่าวขึ้นว่า เกิดวิวาทกับเจ้าพระยามหาเสนาบดี หรือ
 เจ้าเสนาบดี(ในสมัยนั้นยังไม่มีตำแหน่งเจ้าพระยาอัครมหาเสนาบดีที่

เกิดเป็นคนไทยต้องรู้จักตัวเองบ้านของตัวเอง
และคนรอบข้างบรรพบุรุษหลายยุคหลายสมัยได้สละชีวิต
และความสุขส่วนตัว เพื่อรวมชนชาติ
รวมผืนแผ่นดินไทยให้มั่นคง
เสริมสร้างจิตสำนึกของคนไทยอย่างมั่นคงและการ
หนังสือเล่มนี้ นำอ่าน ลำดับความสำคัญของชาติไทย
อย่างละเอียด เข้าใจง่าย คนไทยควรศึกษา
และสำนึกในบุญคุณ
ที่บรรพบุรุษผู้กล้า ช่วยกันกอบกู้แผ่นดิน จนประเทศไทย
ปรากฏอยู่ในแผนที่โลก

ดวงกมลเพ็ชรชัย

นำเสนอหนังสือดี มีคุณค่า